

NO66

NO66

Euripides

Iphigéneia Aulises

Tõlkinud Anne Lill

Lavastaja ja kunstnik Lorna Marshall

Lavastaja assistent Jüri Nael

Laval

Agamemnon

Vanamees

Koor

Menelaos

Teataja

Klytaimestra

Iphigéneia

Achilleus

Tambet Tuisk

Gert Raudsep

Marika Vaarik

Rasmus Kaljupärv

Risto Kübar

Mirtel Pohla

Eva Klemets

Jaak Prints

Esietendus 17. märtsil 2012 Teatris NO99

Lavastusala juhataja Kairi Mändla
Inspitsient Katrin Arendi
Pealavameister Reigo Tammjärv
Lavameistrid Risto Roosaar, Mihkel Tomberg
Rekvisiitor Eero Ehala
Heliinsener Martin Hein
Valgusinsenerid Ants Kurist, Siim Reispass
Kostüümiinsenerid Moonika Lausvee, Anu Jääts
Õmblejad Maimu Meritee, Sirje Kiil
Õmblejate praktikant Merill Mägi
Grimm Gristina Krüger, Kaia Pihlak
Kava koostamine Eero Epner
Kava fotod Siim Reispass
Kava kujundamine Martin Pedanik
Teatri direktor-loominguline juht Tiit Ojasoo

"Iphigéneia Aulises" on ajalisel viimane Euripidese säilinud näidenditest. Kirjutatud umbes aastatel 408 kuni 406 eKr (ehk aastal, mil Euripides suri), toimus selle esietendus aasta hiljem ning pälvis sooja vastuvõtu. Hiljem on tragöödiast inspireerituna loodud veel mitmeid kunstiteoseid: Jean Racine kirjutas tragöödia "Iphigénie" (1674), Christoph von Gluck aga ooperi "Iphigénie en Aulide". Just viimastel aastakümnetel on näidend taas fookusesse tõusnud, tema põhjal on loodud filme ning mitmeid dramaturgilisi uustõlgendusi.

Kohad

Troja sõda. Toimus kas 12. või 13. sajandil eKr. Trooja prints Paris pidi jumalate soovil otsustama, kes on kauneim naine maailmas. Tema valik langes Sparta kuningannale Helenale. Vastavalt kokkuleppele jumalatega pidi Helena nüüd kuuluma Parisele ning Aphrodite lasi oma pojalt Erosel lasta Helene pihta armastusenoole, mis pani Helena Parisesse armuma. Koos põgeneti Menelaose juurest Troojasse. (Parise saabumist Spartasse kirjeldatakse lausega "Ilmus kohtumees ju Früügiast".) Helene abikaasa Menelaos kuulutas seepeale Troojale sõja, et oma naist tagasi saada. Temaga ühinesid ka teised Kreeka kuningad.

Eúripose laht. Kreeka maismaa ja Euboea saare vahel asuv laht.

Chalkis. Euboea saare olulisim linn.

Aulis. Iidne linn Kesk-Kreekas Eúripose lahe ääres. Kreeka armee kogunes sinna enne Trooja poole teeleasumist.

Früügja. Iidne linn Väike-Aasia loodeosas.

Lakedaímon ehk Lakoonia. Kreeka maakond, mille pealinn on Sparta.

Ida mägi. Asus Trooja lähedal. Sinna viidi mh vastsündinud Paris surema, sest tema ema oli näinud unes, et sünnitab Trooja linna hävitaja. Parise lapsendasid aga lambakarjused ja kasvasid ta üles.

Phthia. Piirkond Kreekas, kus elasid nn mürmidoonlased, kelle väejuhiks oli Achilleus.

Argos. Argolise maakonna pealinn. Kuningaks oli Agamemnon.

Pélion. Mägi Kesk-Kreekas.

Tegelased

Agamemnon. Mückeene kuninga Atreuse poeg ja Pelopsi pojapoeg, Menelaose vend (Atreuse poegade kohta öeldakse ka "atreiidid"). Pärast Atreuse tapmist viimase venna poolt tõusis Agamemnon ise Mückeene kuningaks. Agamemnon tapab oma onupoja ning abiellub tema lese Klytaimestraga.

Klytaimestra. Klytaimestra oli Helene kaksikõde. Nende ema oli Sparta kuninganna Leda, kuid kui Helene isa oli Zeus, siis Klytaimestra isa oli Sparta kuningas Tyndareos (Tyndareose laste kohta öeldakse "tündariid"). Seega oli Klytaimestra surelik. Temal ja Agamemnonil oli neli last: poeg Orestes ja kolm tütart, sh Iphigéneia.

Helene. Helene rööviti väikese lapsena ja sunniti abielluma Theseusega. Kuid kui kaunis neiu suuremaks kasvas, muutus ka tõenäoliseks, et paljud kosilased soovivad tema saamiseks võitlema hakata. Helene kasuisa Tyndareos soovis, et Helene abielluks Menelaosega, kellele ta saaks üle anda Sparta kuningavõimu. Kuidas ta kosilased üle kavaldas, sellest on näidendis juttu.

Menelaos. Agamemnoni vend, Helene abikaasa. Neil oli kolm poega ja tütar Hermione.

Thetis. Päikesejumalanna, Achilleuse ema.

Achilleus. Kangelane, mürmidoonlaste väepealik. Achilles meelitati Trooja sõtta vastu ema tahtmist. Tema isa oli Pēleús.

Arethúsa. Nümf, merejumal Nereuse tütar (Nereuse lapsi nimetatakse ka "nereiideks".)

Aias, Oileús, Protesílaos, Palamédes, Diomédes, Meriónes – kangelased

Kypris. Jumalanna Aphrodite teine nimi, viitamaks Küprose saarele, mille juurest merest ta oli sündinud.

Kalchas. Oraakel. Euripides suhtus oraaklitesse kriitiliselt.

Priamos. Trooja viimane kuningas, Parise isa.

Euripides (480–406 eKr). Üks kolmest suurest antiik-Kreeka tragöödiakirjanikust koos Sophoklese ja Aischylosega. Kirjutas üle 90 näidendi, millest on terviklikuna säilinud kaheksateist või üheksateist. Tema draamatekste on loetud uuenduslikeks, sest ta kujutas kangelasi mitte kui üleloomulikke olendeid, vaid kui tavalisi inimesi, kes on sattunud erakordsesse olukorda.

Järgnevalt on ära trükitud Anne Lille tõlge. Lavastuses kõlab antud tõlke kohati muudetud variant.

Euripides
Iphigéneia Aulises
Tõlkinud Anne Lill

Tegelased:
Agamemnon
Vanamees
Koor
Menelaos
Teataja
Klytaimestra
Iphigeneia
Achilleus
Saadik

Tõlgitud väljaandest: Euripidis *Fabulae*. Edidit J. Diggle. T. 3, Oxonii: e
Typographeo Clarendoniano (Oxford University Press) 1994

Agamemnon
Vanamees, telgi ette sa kiirusta nüüd!

Vanamees
Kiirustan,
Mis on uut, kuningas Agamemnon, nüüd sul?

Agamemnon
Kuuled siis.

Vanamees
Juba lendan.
Vanast peast uni mul lausa kehvaks on jäänd,
silmad ikka on valvel ja terav on pilk.

Agamemnon
Mis täht siin on taevasse ilmunud nüüd?

Vanamees
See on Sirius, taevas ta kõrgel on veel,
Pleiaadide – seitsmike kannule jääb.

Agamemnon
Siin hääli ei kostu, on linnudki vait,
Ja merdki ei kuule, ei liigu ka tuul,
On Eúripose laht lausa tüüne.

10

Vanamees
Miks sa välja küll ruttasid, telki ei jää,
Agamemnon, väejuht?
On meil Aulises siiani vaikne ju kõik,
Ka valvurid müüridel paigale jäänd,
Lähme sisse me koos.

Agamemnon
Oled õnnelik mees,
Minu meelest on õnnelik see, kellel jääb
Elus tundmatuks kuulsus ja ohtude hulk,
Vähem õnnelik see, kes on au sees.

20

Vanamees
Aga see elu meeldivaks, uhkeks ju teeb.

Agamemnon
Kogu hiilgus ja uhkus on pettuse värk.
Au tunduda võib
Magus küll, aga siis, kui on käes, valu toob.

Jumalaid kui ei austa sa õigesti, siis
Elu uppi sul läeb, võivad rikkuda ka
Nii paljud ja
Pahatahtlikud teiste hinnangud kõik.

Vanamees

Ei kiida ma heaks, kui me juht sõnab nii.
Ei andnud elu sul vaid hüve jaoks,
Agamémnon, Atreús:
Nii rõõmu tundma kui kurbustki pead;
Oled sa surelikkude soost. Sinu soov
Küll ei loe, sünnib taevaste tahtmisest kõik.
Oled valguse jaoks siia lambi sa toond,
Teed kirjatööd vist,

30

Oma käes seda kirja sa hoiad ja siis
Seda keerutad, jällegi kirjutad veel,
Paned pitsati, uuesti lahti siis teed.
Maha viskad sa siis kogu töö, pisaraid
Sul voolab nii ohtralt, ei puudu siin vist
Enam palju, et vaev sinu hulluks on teind.
Mis sul on? Mis sul on?
Mida uut, mida uut sinul ilmus, mu juht?
Jaga meiega kõike ja ütle, mis on.
Nüüd rääkida võid, olen ustav ja truu.
Sinu naisele kaasa ju Tyndáreos
Mind andis pulma,
kui pruudile õiglast kaaslast.

40

Agamemnon

Kord Leda thestiaad kolm tüdart sünnitas:
Phoíbe, Klytaimestra, kes naiseks mulle sai,
Heléne ka, kel' kosja paljud ilmusid
Nii kuulsad-tuntud mehed ju tervest Hellasest.
Küll tekkis hirmsaid ohte, tapmistalgusid,
Kui mees ei suutnud kätte saada neiukest.
Tyndáreos-isa see asja kaua kaalutles,
Kas annab või ei anna, nii et soodne õnn
Tal saatjaks jääks. Siis lõppeks mõtles välja nõu:
Et vande annaks kosjatulnud, seoksid käed
Nad vastastikku, tooksid joogiohvreid ka
Siis lõkkel, hirmsat töotust koos ka annaksid,
Et kelle naiseks neiu saab, see tündariid,
Tal appi ruttavad, kui keegi viima peaks
Ta eemal' kodust ja tõrjuks voodist õiget meest –
Siis sõtta läevad selle vastu, relvad käes,
Ja hukkub linn kas Kreekas või siis võõral maal.
Kui töotus antud, peenelt siis Tyndareos,
See vanake, neid ka riukamõttel meelitas,

50

60

Ta laskis valida tütre kosjatulnutest,
 Kes viiks ta armutiivul pulmavoodisse.
 Ja tütre otsus oli (ei pidand see juhtuma!) – 70
 Menélaos. Ilmus kohtumees ju Früügiast,
 Jumalanna veetlusasjus, rahvas räägib nii,
 Lakedaímonisse jõudis, uhked riided üll,
 Nii õitsev, kullast helkiv, barbar ehteid täis,
 Ta armu küüsis armund naise kaasa viis,
 Helene, Idale karjamaale; rännakul,
 Menelaos ju viibis. Tormas mees siis mööda maad,
 Tyndareost ning muistset vannet meenutas:
 Ülekohtu korral peab ju appi ruttama.
 Seetõttu sõtta kippusidki kreeklased, 80
 Ja relvad võtsid, kitsas suudmes Aulises
 Nad kokku said, nii laevad, kilbid, kaarikud
 Ja hulka hobuseid, kõik on võitlusvalmis seal.
 Menelaose soovil pealikuks mind määrati
 Ta on mu vend. Oh, langenuks see auväärt töö
 Küll teiste jaoks, ja mitte üldse mulle seal.
 Kui väed meil koondusid ja ühte paika said,
 Siis tuulevaikus sundis seisma Aulises.
 Kalchas, kes preester on, oraakli kahtlase
 Meil andis, käskis Iphigéneia, siis mu tütre just, 90
 Artemise jaoks ju ohvriks tuua, kelle paik
 On siin. Vaid siis saab tuult ja võita früüglasi,
 Kui ohvri saab ta, ja kui ei, siis luhtub kõik.
 Kui sellest kuulsin, selgelt öelda käskisin
 Talthybiosel, et väed peab saatma laiali,
 Sest tütre tapjaks ma ei hakka iialgi.
 Kuid vend mind ikka veenis, muudkui põhjendas,
 Et teeksin hirmsa teo. Ma kirja valmis sain
 Ja saatsin sinna, kus mu naine on, et peaks
 Ta saatma tütre siia justkui pulmadeks, 100
 Ka kiitsin Achilleúst, ta kuulsust, ütlesin,
 Ahhaia väega ta ei sooviks sõitagi,
 Kui naist ei saa ta meilt, et viia Phthiasse.
 Sel moel ma veensin naist ja petsin täiesti,
 Kui neiu pulmaloo ma välja mõtlesin.
 Vaid kolm siin teadis asja meist, ahhailastest,
 Kalchas, Odysseús, Menélaos. Mõistsin siis,
 Et hästi ma ei teinud, kirja uuesti
 Siis tegin, mis õigem sai, sa, vanake, märkasid,
 Et öösel kirja avasin, jälle sulgesin. 110
 Las käia, astu nüüd ja kirja kaasa vii
 Sa Argosesse, mis on öeldud selle sees,
 Ma kõigest kirjapandust sulle räägin nüüd,
 Sest truu sa olnud mulle ja mu naisele.

Vanamees
Sõna nüüd ja teata, et kuuleksin

Su suust, mis kirja on pandudki sul.

Agamemnon
"Ma teise kirja saadan
nüüd sulle, Leda tütar,
et ei saadaks me tütar sa
Euboia lahte nii kaarjasse, 120
Varjus Aulisesse,
Hoopis teine aasta on, kui
Tütrel peame me pulmasid.

Vanamees
Kui nüüd Achilléus ei saagi ju naist,
Kas mitte ei hakka vihkama ta
Nii sind ja su naist,
See on ohtlik just. Mis ütled sa nüüd?

Agamemnon
Nime vaid me pruugime, sest Achilléus
Ei pulmadest tea, ega muust, mida teen,
Et lubasin ma tütre ju naiseks tal, 130
Käest kinni tahtsin saata
Ma pruuti pulmavoodi.

Vanamees
Kuningas Agamemnon, on hirmus su plaan,
Sa töotasid, Thetise poeg et saab
Sinu tütre – ta ohvriks on kreeklaste jaoks.

Agamemnon
Oimoi, ei suuda mõelda!
Aiai, ma lausa hukkun!
Mine nüüd ja liiguta jalgu, ei loe 140
Et kõrges eas sa.

Vanamees
Ruttan, kuningas!

Agamemnon
Ära istu seal, kus allikas
On metsas, tukkuma jääd nii.

Vanamees
Oi, hoidku, ei jää!

Agamemnon

Igal ristteel, sulle mis ette ka jääb,
Sa vaata hoolega, silmas ka pea,
Et kaarik ju mööda ei kiirustaks seal
Minu tütreaga, kui teda viidama peaks,
Kus on kreeklaste laev.
Teda saatjate seltsis kui kohtadki teel,
Pane pöörama ümber ja ohjadest vea,
Et Kükloopide müüride poole viiks tee.

150

Vanamees

Nii olgugi.

Agamemnon

Teele kiirelt nüüd.

Vanamees

Kas uskuma jäävad, kui räägin ma nii,
Sinu tütar ja nainegi, selgeks mul tee.

Agamemnon

Sa pitserit hoia, see kirja peal on,
Mida kaasa sa viid. Mine! Algab päev,
Juba valgus helgib, koit on käes,
Kuum päikesevanker taevasse läeb.
Aita raskustes,
Surelik enne tunda ei saa õnne eal,
Kui lõpp on käes,
Ei pääse ju vaevadest keegi.

160

Koor

Ma tulin siia, kus rannaäär
Liivase Aulise voogudes,
Siin, kus Eúripos lainetab,
Sadamasse ma jõudsingi,
Chalkisest, mu linnast, lahkusin ma,
Voolab ju merre kus allikas,
Kuulus see on Arethúsa,
Et ma näeks siin ahhailaste laagrit,
Merel rändlevaid laevu, kus söakamad
Noored, Trooja neid viivad
Tuhat laeva, nõnda uhket.
Helepäist Menélaost,
nii meie kaasad meil
Olid rääkinud, ja Agamemnonit ka
Sunnib soov jälle leida Helene, kelle
Eurótase roostike juurest

170

Paris-karjane kaasa viis,
Kingiks sai Aphroditelt,
Kui korra värskel allikal seal
Heral, Pallasel tüli, tüli
llu kohta tõi Küpris. 180

Antistroof
Läbi hiie, kus ohvreid saab
Artemis palju, ma ruttasin,
Puna põskedel tõusis mul,
Häbi nooruse rutust,
Kilpide ridu ja telkegi ka
Tahtsin ma näha, ja kreeklaste 190
Relvi, ja ratsaväe salku.
Nägin seal ma kahte Aia, kaht kaaslast,
Üht Oileúse, Telamóni poega teist,
Salamís tast tunneb uhkust.
Protesílaoski seal istus,
Röömsalt mängis ta tamkat
Nuppudel paljudel.

Palamédest, kel isaks Poseidóni poeg,
Ja ka Diomédest, kes siis
Kettaheitmistki nautis seal. 200
Oli ka Meriónes, Arese
Poeg, teiste jaoks imemees ta.
Ja mägisaarelt saabunud on
Laértese poeg, ja oli ka
Nireús, kreeklastest kauneim.

Epoode
Nagu tuul tal jalgade all,
Seal välejalgne Achilléus,
Thétis ju sünnitas ta,
Cheíron kasvatas hoolsalt:
Nägin kaldal mere ääres 210
Et võidu jooksis ta relvis,
Võistles jalgade jõul ta
Hobukaariku vastu,
Seda püüdeski võita.
Aga siis hüüdis kaarikujuht,
Éumelos, kes Phérese poeg,
Kellel näen ma, oi, kui kauneid
Sälge, kullast valjad on neil
Suus, mees lööb neid piitsaga siis. 220
Kes keskel rakmes on, neil
Heletäpne lehvib ju lakk,
Kes äärtes rakmetes on,

Neid pöördel toetavad teel,
Ruuge neil karv, kabja juures
Nende säärtel näha täppe. Kõrval sööstab
Peleiid seal,
Relvad käes tal, kõrvale jäävad
Vankri telg ja rattad. 230

Stroof A

Jõudsin paika, kus on hulka laevu koos,
Uskumatu vaatepilt,
Vaatan vaid, püüan naise pilguga
Kõike haarata, ülimas naudingus.
Paremal tiival paistab
Laevastik, kus ongi just
Phthia meeste, Mürmidooni väed,
Viiskümmend valmis sööstma võitlusse.
Laevadel kõrgub kuldseid kujusid, Ne-
reüse tütreid, kaitsjad need, 240
Antrimärkideks on Achilleuse väel.

Võrdselt ka argoslastel laevu on,
Need seal kõrval paiknevad:
Pealikuks neil on Mekisteüse poeg,
Sellel ju isaks oli Talaós Argosest,
Ja Kapaneüse poeg Sthénéelos. Atikast tõi
Kuuskümmend laeva Theseüse poeg,
Laevad tal teiste kõrval seisavad,
Pallas neil jumal on tiibjal kaarikul, 250
Õnnemärgiks laevasõitjaile.

Laevastik, väed Boiootiast on siin,
Näengi neid, viitkümmet laevagi
Uhkeid märke kandmas ehtena:
Neil ju Kadmos on
Ja ta kuldne draakon ka
Laeva ahtris kõrgumas,
Leítos, kes sündind maast,
Laevadel on pealikuks. 260
Fookisest, ja naabermaalt
Ka lokrid võrdselt laevu tõid,
Saabus sealt Oileüse poeg,
Thrónioni linnast lahkus ta.

Ja Mükeenast, kus müür Kükoopidelt,
Laevasõitjaid Atreüse poeg ju tõi
Sadakond laeva koondas kokku ta.
Seltsis vennaga
Pealik, sõpra aitamas,

Sest paleest jalga laskis,
Naine pulmaks võõral maal –
Kreeka kätte maksma peab.
Pylosest, Gérenonist,
kust Néstor on, ma märkasin –
laevu, millel härja märk,
See Alphéose juurest on. 270

Epoode
Ainosest kaksteist laeva saadeti
Nende ees on juht Guneús,
Pealikuks, seal ka on
Võimukandjaid Elisest, 280
Neid epeilasteks ju rahvas kutsub ka,
Eúrytos neil käskijaks.
Aerud valged, väesalk
Taphoselt saabus, neil Méges
Juhtijaks, kes Phyleúse poeg,
Tulnud ta Ehhiina

Saartelt, laeval sõita ohtlik seal.
Aias, kel on Salamis kasvupaik,
Koondab ju parema tiiva vasakult poolt, 290
Seal ta ankrus on, ja äärtel
Laevad lõpus kokku viib,
Kaksteist laeva hästi pöördub, nii
Ma kuulsin. Neid, kes laeval
Kõiki uurisin.

Kui neil' vastu astuvad
Barbari lootsikud,
Nad ei pääse ealeski,
Seal ma asja jälgin, 300
Laevade paigutust.
Kodus kui kuulsin muud, pean meeles nüüd,
Need on väed, mis siia koondatud.

Vanamees
Menelaos, mis hirmus julgus, küll on jultumus.

Menelaos
Nüüd kao, sa isandat teenid liiga ustavalt.

Vanamees
Su etteheide mulle auks ja kiituseks.

Menelaos
Küll nutta saad, kui teed, mis teha ei pruugiks sa.

Vanamees
Sa kirja, mis mul käes ei tohtind vaadata.

Menelaos
Ei tohtind Kreeka kahjuks viia kirja sa.

Vanamees
Mu kätte anna see ja vaidle teistega.

Menelaos
Ei anna sulle!

310

Vanamees
Ma ei loobu sellest ka.

Menelaos
Su pea on verd siis täis, kui äigan skeptriga.

Vanamees
Mul isanda eest on au just surma minnagi.

Menelaos
Jää vait, sa orja kohta liialt pruugid suud.

Vanamees
Oo isand, siin toimub rööv, su kirja haaraski
See mees mu käest nii julmalt jõudu pruukides,

Agamemnon, ta ei hooli mingist õiglusest.

Agamemnon
Ohoi,
Kes siin lärmab ukse juures, kas on käimas mingi riid?

Menelaos
Mul on tähtsamat siin öelda, kui on tolle selli jutt.

Agamemnon
Miks sa riidu läksid? Jõuga, Menelaos, sa meest siin vead?

Menelaos
Vaata meid, eks mul on tähtsam roll ses jutus, kui on tal.

320

Agamemnon
Kas sa kardad, et on silmad kinni mul, Atreuse poeg?

Menelaos
Kas sa kirja näed, mis on üks täitsa rämps ja hullem veel.

Agamemnon
Küll ma näen, kuid enne anna see nüüd mulle enda käest.

Menelaos

Ei, vaid enne näitan kõigil' kreeklastel, mis kirjas on.

Agamemnon

Kas sa tead, on pitsir kirjal, mitte sulle teadmiseks.

Menelaos

Küll sa kaebled, kui saab ilmsiks – kurja vargsi septsed.

Agamemnon

Kus sa selle kätte said? Oh taevas, sul on jultund meel.

Menelaos

Ootad tütart, et ta saabuks väele appi Argosest.

Agamemnon

Miks sa valvad, mis ma teen siin? See on lausa kõlvatu.

Menelaos

Mis ma soovin, nii ka teen ja orjaks sul ei hakka ma.

330

Agamemnon

Hirmus jutt! Kas pean ma enda koduski võimust loobuma?

Menelaos

Mõttes eksled, räägid üht, kuid enne teist, ja varsti muud.

Agamemnon

Kaunilt räägid. Targal keelel halb on vaenu külvata.

Menelaos

Heitlik meel, kui kindlus puudub, võlts on, ohtlik sõbra jaoks.

Soovin veenda sind, ei peaks sa raevu tõttu loobuma

Tõest, ja proovin enda pooltki ärritust ma vältida.

Tead, et tahtsid kreeka väed sa Trooja alla juhtida,

Näiliselt ei soovind olla pealik, siiski tahtsid küll,

Püüdsid olla meelega järgi, kõigil' kätt sa pakkusid,

Ukse ikka lahti hoidsid, rahvas külla tulla võis,

Ikka võtsid vastu kõiki, kas siis tahtsid nad või ei,

Lahkel kombel püüdsid osta au ja võimu rahva seas?

Kui sa võimu juurde said, siis kombel hoobilt muutusid,

Sõpru rõhkem sa ei tahtnud tunda, nii kui enne neid:

Raske kätte saada, harva paigal. Tubli mees ei peaks

Kombeid muutma, kui ta jõudnud kõrge võimu juurde on,

Peab ta ikka kindlaks jääma nii kui enne sõpruses:

Kui on saatust talle soodne, peab ka teisi aitama.

See on üks, mis ette heidan, siin sa halvalt käitusid.

Kui sa Aulisesse jõudsid terve Kreeka väega koos, 350
 Kuulsus kaotsi läks, sest jumalad sulle selja pöörasid:
 Soodsat tuult ei saatnud üldse. Tahtsid Kreeka väed siis kõik
 Laevu teele saata, tüütuks muutus seisak Aulises.
 Siis su silmis ärritus ja kurbus paistis, et sul on
 Hulka laevu, kuid ei saa neid Trooja alla juhtida.
 Mind sa kutsusid: "Mis teeksin? Kuidas võiks siit pääseda"
 Et ei kaotaks võimu sa, ja säiliks uhke kuulsus ka.
 Kalchas ütles siis, et tütre ohvriks tooma, tapma pead
 Artemisel', et Kreeka laevad sõita saaks, sa rõõmsasti
 Nõusse jäid, et tütre annad ohvriks enda tahtel siis, 360
 Sundi polnud, ära sa mõtle. Teate saatsid naisele:
 Tütre peab ta siia tooma, pulmaks Achilleusega.
 Muutsid hiljem meelt ja saatsid hoopis teise kirja siis,
 Et sa tütre tapjaks iial küll ei hakka, tubli töö!
 Siin sa näed, et üks on taevas, kes sind kuulis rääkimas.
 Juhtub nii ju paljudel, kes kõigest hingest püüavad,
 Algul endi soovil teevad, lõpuks selja pööravad:
 Kas siis rahva otsus väär on, või on põhjus õiglane,
 Kui ei suuda hoolet nad kanda, olla valvel riigi eest.
 Kreeka saatust on ju raske, mind see tõesti kurvaks teeb, 370
 Kuigi püüab kuulsust võita, barbareid, kes armetud,
 Hoopis naerma sunnib – süüdi pean ma sind ja tütar ka.
 Kel on tähtis enda eelis, riiki ei või juhtida,
 Väele pealikuks ka olla – riigi juht peab näitama
 Tarkust: sest et võimul olla saab, kel' mõistust antud on.

Koor

Siin käimas hirmus vaidlus on ju vendadel,
 Ja riid, kui teineteist nad vaenus ründavad.

Agamemnon /trohheiline tertameeter/.

Karmi juttu meeldivald ja lühidalt püüan rääkida,
 Hoian ennast vaos, ei tõmba kulmu kortsu jultunult,
 Nii kui sünnis venna juures. Viisakas on õige mees. 380
 Ütle mulle, miks su silmad verd on täis, miks hingeldad?
 Kes sind solvas? Mis on lahti? Naiseõnn on puudu sul?
 Ma ei saa ju appi tulla: kes sul olnud, halvasti
 Hoidsid kinni. Kas su süü eest peaksin maksma süütuna?
 Või sind riivab võimupüüd mul? Enda kaissu ihkad ju
 Kaunist naist, ja hülgad hoopis kaine mõtte, sellegi,
 Mis on üllas? Halba meest ju ikka saadab nauding halb.
 Kas ma hull, kui hiljem muutsin mõtte, mis ei tundund hea,
 Targemaks? Sa peast ju haige, halba naist, kui läinud see,
 Ihkad saada jälle kätte, kellest jumalad päästnud on. 390
 Vande andsid Tyndareosel' totrad kosjatormajad,
 Tahtes uhket pruuti saada. Siiski Lootust peangi ma
 Jumalaks, sest ta korda saatis rohkem, kui su jõud ja võim

Endid sõtta seadsid, valmis lollust hinges kuulama,
Jumalal polnud tarkust puudu, märkas seal ju kindlasti
Vandeid, mis ei seogi kindlalt ja on peale sunnitud.
Lapsi tapma ma ei hakka, kui ka sul sest hästi lä'eks,
Kui ka saaksid kätte maksta õela naise röövi eest,
Mul siis mööduks ööd ja päevad ikka nuttes kurbusest,
Kui ma julmalt, mitte hästi kohtleks lapsi, kes mul on.
See on kõik, mis öelda tahtsin, selgelt, lihtsal viisil ma.
Kui sul kainet meelt ei jätku, tean ma hästi, mis ma teen.

400

Koor

See jutt on hoopis muu kui enne räägiti,
Kuid ütles hästi ta, et lapsi säästma peab.

Menelaos

Aiai, ma vaene, sõpru üldse mul ei jää.

Agamemnon

Küll jääb ka sõpru, kui ei saada surma neid.

Menelaos

Miks küll ei paista sult, et isa meil on ju üks?

Agamemnon

Ma soovin mõistlik olla koos ja mitte hull.

Menelaos

Peab sõpra aitama, et raskust kanda koos.

Agamemnon

Mind kutsu appi heas ja mitte kurbuses.

Menelaos

Kas tõesti Kreeka jaoks sul vaevast kahju on?

410

Agamemnon

Nii sind kui Kreekat mingi jumal ju hulluks teeb.

Menelaos

Eks naudi võimu, kui sa venna reedadki,
Ma leian teise tee, on muugi võimalus
Ja teisi sõpru

Teataja

Oo, sa terve Kreeka juht,
Ma saabusin, su tütre kaasa siia tõin,
Sa Iphigeneiaks teda Mükeneas kutsusid,
Su naine Klytaimestra, ema tal, siin on ka,

Ja poeg Orestes, et nad kõik sind rõõmustaks,
Kui kaua aega kodust sa eemal veetma pead.
Nad kaugelt teelt on tulnud, selges allikas 420
Nüüd õrnu jalgu pestes veidi puhkavad.
Ja hobused ka, nad aasa peale viisime,
Kus haljast rohtu süüa saaks, mis nende toit.
Ma jooksin ette sulle kõigest teatama,
Et võiksid valmis olla, sõdurid teada said
(käib jutt ju kiirelt), et su tütar tulnud on.
Siis kõik see mass ju tormas kokku vaatama,
Kas näeb su tütart. Meestel ongi õnn ju käes,
Kui teiste seas on kuulsad, silma paistavad.
Kuid räägivad: "Mis pulmad?", "Mis siin toimub küll?" 430
Kas soovist, et ta tütart näeks, ta siia tõi,
Agamemnon-pealik nüüd? Kui teistelt kosta on:
"Artemise ohvriks, kellel võim on Aulises,
On neiu määratud. Kes pruudi kaasa viib?"
Kuid olgu, vaata nüüd, et korve kantaks käes,
Ja pärgi peas, sa pealik meil, Menelaos,
Kõik pulmaks valmis sea, et kostaks hoonetest
Nii laulud auloselt kui tantsurütmi ka:
See päev on käes, mis õnne toobki neiuile.

Agamemnon
Ma kiidan sind. Kuid majja sisse astu nüüd 440
Kõik muu, kui saatus aitab, mingi hästi ka.
Oimoi, ma vaene, mis ma räägin, mis ma teen?
Mis lõkse saatus seadis, kus ma langesin,
Mind petsid taevajõud, neil trikke rohkem on,
Kui mul on tarkust, mu'st nad võimsamad.
Võib kasulik olla, kui sa sünnid kehvana.
Need kurbust tundes võivad nutta kergesti,
Ja öelda kõike. Sel, kes sündind kõrgest soost,
See kõik ei kõlba. Peab meid ikka juhtima
Ju uhkus-väärikus, me masse teenime. 450
Seetõttu mulgi lausa piinlik nutta on,
Ka mitte nutta piinlik, oh ma vaene küll,
Kui suurde õnnetusse siin ma sattusin.
Kuid olgu! Mis ma ütlen praegu naisele?
Mismoodi võtan vastu, silma vaatan tal?
Ta sootuks hätta tõukas mind, kui ilmus nii,
Kui ma ei kutsund. Siiski on ju loomulik,
Et saadab tütart pulma, andmaks kallist last
Ju teise hoolde, kuid mu pettust näeb ta siin.
Ma õnnetuimat neitsit (miks ta neitsi on – 460
Hades, nii näib, ta peagi naiseks saab)
Nüüd leinan, mõtlen, kuis ta ütleb nii:
"Oo isa, kas tõesti surma saadad mind? See pulm

Su enda pulmaks saagu ja su sõpradel."
Orestes seisab juures, karjub valjusti,
Ei mõista, või ka mõistab kõike, olles laps.
Aiai, Priamose poeg, see Paris mul surma tõi,
Kui Helene naiseks võttis, pulma korraldas.

Koor

Ka mul, kui võõral naisel, hinges kurbus on,
Ja nutma pean – on kuninga kaotus suur.

470

Menelaos

Mu vend, sa võiksid anda käe, end lasta puutada.

Agamemnon

Ma annan, võitsid sa, ma jäingi armetuks.

Menelaos

Pelopsi juures vannun (meil ju kummalgi
Eelkäijaks on ta), isa Atreuse juures ka
Ma vannun: räägin sulle ausalt, otseselt,
Ja hingepõhjast kõigest, mis mul mõttes on.
Kui märkasid, et silmad vees ja nutsid sa,
Mul hakkas kahju, silmad märjad endalgi
Ja lahti ütlesin ma tehtud otsusest.
Ei saa su vastu olla karm: su nõusse jään
Ja veenan sind, et tüdruku tapma saei pea,
Ei pea mu tahtmist täitma, õiglust järgigem,
Kui leinad sa, ei saa ma õnne nautida,
Kui sul on surm ja mul veel valgust näevad kõik.
Mis soovin siis? Kas teise naise võtta?
Ma võiks, kes uhkem veel, kui pulmaks tahtmist on?

480

Kui kaotan venna (ärge see küll juhtugu),
Helene vastu saan, siis halva ülla eest?
Eks noor ja meeletu, vaid hiljem vaadates
Ma mõistsin, mis see on, kui tappa laps.
Ja kahju hakkas mul ka neiust-õnnetust,
kui mõtlesin, et ühtsest soost me põlvneme.
Miiks peaks ta tapma, et ma naise jälle saaks?
Misasja on Helenel siin su tüdregaga?

490

Las minna Aulisest me väed, nad lahkugu.
Sa loobu nutmast, märjad silmad kuivata,
Mu vend, ja mindki nutma sa ei sunni siis.
Kui kardad tütre kohta käivat ennustust,
Siis ma ei kardaks, sul mu toetus ikka on.
Ma hirmsa soovi jätsin, ümber mõtlesin,
Ning mõistsin, mis on õige: hoolin vennast, meil
On isa ju üks, ma muutsin meelt. Üks õige mees
Nii teeb ja suudab väärikalt ta toimida.

500

Koor

Sa üllalt rääkisid, see väärt on Tantalost,
Kes Zeusi poeg, ei, vanemaid nüüd ei teota sa.

Agamemnon

Menelaos, sind kiidan, et sa vastu ootusi
Nii õigelt rääkisid, kui mees, kes palju väärt.
Võib vendadelgi naiste tõttu vaenuvimm
Ju tõusta, või kui rikkust peaksid tahtma ka.
Ma küll ei salli, kui peab suhteid rikkuma
Kuid vastu võtma pean ma karmi saatuse,
Ja tütre tapma, valama verd ja mõrvama.

510

Menelaos

Misjaoks? Kas keegi sundis sind, et tapma pead?

Agamemnon

Ahhaia väed on tervenisti selle poolt.

Menelaos

Ei, kui sa saadad Argosesse tütre taas.

Agamemnon

Ei märkaks praegu nad, kuid varsti märkaksid.

Menelaos

Mis sest? Ei pruugi rahvamassi karta sul.

Agamemnon

Teeb Kalchas teatavaks oraakli kreeklastel'.

Menelaos

Ei tee, kui enne kaob ta, see ju kerge on.

Agamemnon

See endemeeste punt vaid ihkab hullu au.

520

Menelaos

Ei kahju või ka mingit kasugi tõuse neist.

Agamemnon

Kas sa ei karda siis, mis võib mul juhtuda?

Menelaos

Kui sa ei ütle, kuidas saan ma aimata?

Agamemnon

Küll kõike teab, kes põlvneb Sisyphose soost.

Menelaos
Ei meile kahju tuua saa Odysseus.

Agamemnon
Ta ikka riukalik, end rahva järgi seab.

Menelaos
Auahnust on tal küllalt, hirmus nurjatut.

Agamemnon
Sa mõtle, kui ta seisab kreeka meeste seas,
Oraaklist räägib, millest Kalchas teavitas,
Et ohvrit tooma nõustusin Artemisel', 530
Ja petsin siis, ta haarab kaasa terve väe,
Et tappa sind ja mind, ja neiu surmata
Argiividel ta käseb. Ja kui ka pääseksin,
mu kätte saaksid Argoses, nad lammutaks
Kükloobi müürid, laastaks linna, terve maa.
See kõik ju vaevab mind, ma tõesti õnnetu,
Mis kitsikusse jumalad mind küll saatnud on.
Menelaos, mul ühte asja tee, kui laagrisse
Sa jõuad, et ei asjast enne teada saaks
Klytaimestra, kui mu laps on Hadeses, 540
Et nuttu säästa, kui ma teen nii hirmsa teo.
Te, naised võõralt maalt, nüüd kõigest vaikige.

Koor

Neil' tuleb õnn, kes on mõõdukas,
Kui osa saadakse mõistlikult
Armupeost Aphroditel.
Rahulikuks jääb nende meel,
Tabamata on hullusest nad,
Kui vibu Eros, blond kräsupea,
Kaks korda tõmbab, rõõme mis toob, 550
On elu ükskord õnnelik siis,
Ja segi pöörab kõik teine kord.
Me kodukambritest eemale jää,
Kypris kaunis, kindlasti sa.
Mul olgu mõõdukal moel
Rõõme, ihad karskemad ka,
Nii minu kõrval on Aphrodi-
te, äärmus mul ei meeldi.

On kirev pilt inimloomustel,
Ja on nii paljusid kombeidki, 560
Headus selgesti tuntav.
Eks õpetus ja kasvatus ka

Aitavad kaasa vooruse jaoks,
Tunneb harrast austust ju tark,
Selle eest ta vastugi saab
Tänuks, et ikka selgelt ta näeb,
Mis vaja, siis ka otsustus toob
Ta ellu kuulsust, jäädavalt noort.
Nii tähtis püüda voorust meil on:
Ei naine armuma pea 570
Salaja, meeski ju peab
Au hoidma, mis hulganist' toob
Suurt kuulsust tema linna.

Epood
Tulid sa, oo Paris, sealt, kus sa
Kasvasid valge karjaga koos,
Ida mäel olid karjus,
Barbari vilega, aulosel ka,
Mis Früügjast, siis Olümpose viit
Sa matkida püüdsid.
Lehmad rammusad sõidki ju seal,
Kui Jumalannad said otsuse teada, 580
Mis Kreekasse viis sind.
Maja ees, nagu vandliluust
Kaunist, märkasid Helenet,
Kui seisid otse ta vastas.
Tal kirge sa toitsid ja kirge
Hullu tundsid ka.
Sellest vaen, jah vaen, mis
Kreeklased relvis ja laevadel viis,
Kus kindlus on Troojal.

Oi-oi, oi-oi, nõnda suurimast suur 590
Näib õnnede hulk. Siin kuninga tütart
Näete Iphigeneiat, mu käskija ta,
Ja Tündariidi, Klytaimestrat,
Nad tähtsast soost on ju sündinud,
Ja on saatus helde neil olnud ka.
Kuid jumalad võimsad, head toovad nad siis,
Kui jääb inimsool õnnest puudu.
Seiskem, Chalkise tütreid ja järglased, 600
Kuningannal aidakem astuda
Maha vankrist, et jalg oleks kindel.
Käsi lahkeid on siin, sõnad leebed ka,
Et ei ehmuks vastselt saabunu,
Agamemnoni kuulus tütar.
Et me hirmu, kimbatustki
Neil võõrail Argosest
Ei tooks, me ise ka võõrad siin.

Klytaimestra

Ma soodsaks endeks meile pean su tervitust,
su lahkeid sõnu, et valmis meid sa aitama.
Ja loodan, et see pulm saab tõesti õnnelik,
Kus saabusin ma pruuti tuues. Vankritelt 610
Te võtke kingid-annid, mis mu tütrele on
Ju kaasas, majja kandke kõik see hoolikalt.
Sa, tütar, mulle jätta võiksid kaariku,
Ja tõsta maale jalg nii õrn ning jõuetu.
Te, noorikud, tal olge toeks ja võtke käest
Ning vankri juurest viige ta siis eemale.
Ka mulle keegi kindla käe võiks anda ju,
Et vankriistmelt alla saaksin kergemalt.
Ja teised eespool võiksid hoida rakmetest,
Sest sälgudel on silmis hirm, nad kartlikud. 620
Agamemnoni poeg, see väike poiss mul kaasas on,
Te võtke ta, Orestes on ju tilluke.
Mu poeg, sa tuttu jäid, kas sõit sind vintsutas?
Sa ärka, õel on kätte jõudmas rõõmus pulm:
Sa üllast soost, võid vastu võtta hõimlaseks
nüüd uhket meest, Nereüse-jumala järglast ju.
Mu tütar, jalge juurde mul end istuma
Sa sea, ja näita, Iphigeneia, naistele
Kui õnnelik su kõrval siin ma olla võin.
Nüüd armast isa sa siia tulles tervita 630
Agamemnon, kuningas, oo, sa kõrgelt austatud,
Me siia tulnud, nii kui meil sa käskisid.

Iphigeneia

Oo ema, kas vastu joostes sind ei solva ma,
Kui isagi rinna vastas on mu enda rind,
Mu isa, sul vastu jooksen, soovin emmata
Ja käed su ümber hoida – pikk on olnud aeg,
su silmist tunda rõõmu, ega sa kurjaks saa?

Klytaimestra

Mu tütar, olgu, isast sa ikka hoolisid
Ju rohkem, kui mu teised lapsed kindlasti.

Iphigeneia

Mu isa, nii suur on rõõm, sind pole ma kaua näind. 640

Agamemnon

Ja minagi sind, me mõlema eest sa räägid ju.

Iphigeneia

No tervist, isa, on hea, et mind sa kutsusid.

Agamemnon

Ei tea, mu laps, kas öelda nii või mitte võib.

Iphigeneia

Mis on?

Miks kurb su pilk, kui näed mind siin ju meelsasti?

Agamemnon

On kuningal vaeva palju, väed tal juhtida.

Iphigeneia

Nüüd olgem koos ja heida teised mõtted peast.

Agamemnon

Ma siin su juures praegu just, ei eemal siit.

Iphigeneia

Siis kortsus kulmust loobu, silmis olgu rõõm.

Agamemnon

Näe, rõõmustan, mu laps, sind näen ja rõõmustan.

Iphigeneia

Ja siiski silmad märjad, justkui nutma peaks.

650

Agamemnon

Me kaua aega polnud näinud teineteist.

Iphigeneia

Mis räägid, armas isa, ei tea, ma küll ei tea.*

652

Mis öeldakse, kus elavad siis need früüglased?

662

Agamemnon

Kus Paris, Priamose poeg ei pruugiks olla küll.

663

Iphigeneia

Mind üksi jättes, isa, sa sõidad kaugele.

664

Agamemnon

Mu tütar, teekond isaga sul on sarnane,

665

Su mõistlik jutt teeb mind ju veelgi kurvemaks.

663

Iphigeneia

Kui rõõmu teeks, ma võiks ka lollust rääkida.

Agamemnon

Oh aeg! Ei suuda olla vait, kuid kiidan sind.

*Käsikirja lugemisel on erinevusi: aluseks olnud Oxfordi tekst on ridu sisulisel kaalutlusel ümber tõstnud.

Iphigeneia
Sa jää, mu isa, ju koju, kus kõik su lapsed on.

Agamemnon
Ma soovin, soovi täita kahjuks küll ei saa.

Iphigeneia
Menelaose soov ja relvad – koos kõik hukkugu.

Agamemnon
See teisi enne hukka viib kui hukkab mind.

Iphigeneia
Kui kaua aega läks sul kauges Aulises!

660

Agamemnon
Ka nüüd mind hoiab miski väega liikumast.

Iphigeneia
Oi, oi
See vahva meile olla võiks, kui sõidaks koos.

Agamemnon
Ka sul ju sõit on ees, kui isa sa meenutad.

Iphigeneia
Kas emaga koos või üksi teele saadad mind?

Agamemnon
Eks üksi, emast ja isastki pead sa lahkuma.

Iphigeneia
Kuskohta, isa, sa saadad mind, kas võõrsile?

670

Agamemnon
Ah jätkem, neiu sellest teadma küll ei pea.

Iphigeneia
Mu juurde Troojast rutta, isa, kui korras kõik.

Agamemnon
Ma pean ju enne mingi ohvri tooma siin.

Iphigeneia
Peab preester andma nõu, et hardalt toimuks kõik.

Agamemnon
Sa teada saad, kui seisad, kus on ohvrivann.

Iphigeneia
Kas käime, isa, ka kooris ümber altari?

Agamemnon
Sul rohkem õnne on kui mul, sest sa ei tea.
Kuid võiksid minna majja, neiu käima siin
Ei peaks, mind suudle ja siis anna mulle käe, 680
Nii pikka aega isast sa eemal olnud ju.
Oo, rindu, põski tunnen, juukseid helkivaid,
Kui palju kurbust meile tõi see Trooja linn.
Helene ka, kuid aitab sest, või äkki mul
On silmad jälle märjad, kui sind puudutan.
Mine sisse. Mulle andeks anna, kui sa võid,
Sa Leda tütar, sest mind kurbus ängistab,
Kui tütre andma pean ma Achilleúsele.
Eks saata last võib õnn ju olla, siiski nüüd
See vanemail' haiget teeb, kui lapse võõrsile
Peab isa ju andma, kes tal kasvand silma all. 690

Klytaimestra
Ma mõistan küll, sa tead, mul hing on endalgi
ju kurbust täis, – ei hakka sind ma noomima –,
Kui tütre pulmalaulu saatel peole viin.
Vaid aeg ja harjund kombes toovad leevendust.
Ma nime vaid tean, kel tütre naiseks andsid sa,
Ka teada võiks ta hõimlastest, kus sündind ta.

Agamemnon
Asopós sai tütre isaks, kel nimi on Áigina

Klytaimestra
Kas maine mees või jumalgi naiseks võttis ta?

Agamemnon
Zeus. Sündis Áiakos siis, Oinóne eellane.

Klytaimestra
Ja Aiakos, kes ta lastest järglaseks siis sai. 700

Agamemnon
Peleús. Nereúse tütre võttis naiseks ta.

Klytaimestra
Kas jumal ka nõustus, või ei tahtnud taevajõud?

Agamemnon
Zeus-võimas otsustas ja andis naiseks ta.

Klytaimestra
Kus pulmi peeti? Eks vist laintevoogudes?

Agamemnon
Kus pühalik Pélion paikneb, kus on Cheiron ka.

Klytaimestra
Kentaurid kuulu järgi seal ka viibivad.

Agamemnon
Pelion-mäel just jumalad pulmas sõid ja jõid.

Klytaimestra
Kas Achilleust siis isa või Thetis kasvatas?

Agamemnon
Cheiron, et maiseid halbu kombeid poiss näeks.

Klytaimestra
Ohoh,
On tark, kes kasvatas, on andja targem veel.

710

Agamemnon
See mees nüüd ootab, et su tütre naiseks saaks.

Klytaimestra
Ei laita või. Mis linnas elab ta Hellases.

Agamemnon
On paikkond Phthia, voolab seal Apídanos.

Klytaimestra
Kas sinna viibki tütre mul, nii kaugele?

Agamemnon
Kes naise endal' saab, eks see ju otsustab.

Klytaimestra
No olgu õnne neil. Mis päeval pulmad on?

Agamemnon
Kui kuu on ringis täis, just see on soodus aeg.

Klytaimestra
Kas tütre pulmaks jumalal' algusohvri tõid?

Agamemnon
Küll toon, just praegu kõike selleks korraldan.

Klytaimestra
Sul hiljem uhke pulmasöök on plaanis ka?

720

Agamemnon
Kui ohvri toon, mis jumala anniks tapma pean.

Klytaimestra
Kus naiste pidu ja söömaaeg võiks toimuda?

Agamemnon
Siin kaldal, kus on uhked kreeka laevad koos.

Klytaimestra
No hästi, kui on tarvis. Õnne toogu see.

Agamemnon
Kas tead, mu naine, mis sa teeks? Sa kuula mind.

Klytaimestra
Misasja? Kuulma sind ma ikka harjunud.

Agamemnon
Me, mehed ju jääme siia, kus ka peigmees on.

Klytaimestra
Kas ilma emata teete, mis ma muidu teeks?

Agamemnon
Su tütre toon ma siia kreeka väega koos.

Klytaimestra
Ja kus ma peaksin nõnda kaua viibima?

730

Agamemnon
Sa lahku, Argoses on tütreil tarvis hoolt.

Klytaimestra
Pean jätma lapse? Kes siis kannab tõrvikut?

Agamemnon
Ma hoian tuld, mis selleks pulmaks tarvis on.

Klytaimestra
Ei tehta nii, su otsus tundub halb ja väär.

Agamemnon
Ei kõlba sõjaväe seltsis ringi käia sul.

Klytamestra
Küll emal ju kõlbab tütart saata pulmades.

Agamemnon
Ei kõlba koduski tütreil üksi olla ka.

Klytamestra
Nad kindlalt hoitud ongi naisteruumides.

Agamemnon
Sa kuula!

Klytamestra
Ei, ja Hera vägev mind aidaku.
Sa väljas tee, mis tarvis, majja jään ma siis,
Ja valmis sean, mis peabki, tütre pulmadeks.

740

Agamemnon
Oioi, ma püüdsin asjatult, on lootus läind,
Kui tahtsin saata naise silmist eemale,
Ma petta proovisin ju armsaid hingi ka,
Ja valskust välja mõelda – siiski alla jäin.
Pea ikka leidma Kalchase, kes ohvreid toob,
Kes armas jumalal' on, kuid mul' toob õnnetust,
Et teada saada Kreeka vaeva põhjuseid.
Kui mees on tark, siis enda juures hoiab ta
Ju naist, kes hea ja kuulekas, või üksi jääb.

750

Koor

Sõidavad Simoeiseni,
Kus on vood hõbeläikes,
Üheskoos väesalgad kreeklastel,
Laevadel nad, ja on relvad neil,
Ilionisse, Trooja
Phoibose maalegi nad.
Seal Cassandra, nagu kuulen,
Raputab juust heledat
Haljendav loorberipärg tal on
Ehteks peas, kui ta innustub
Jumala ennete sunduse hoost.

760

Antistroof
Jäävad ootama kindluses,
Früüglaste müüridel valmis

Trooja mehed, merelt Ares siis,
Vaskne tal kilp, toob laevade rea
Uhke vööriga randa,
Voolab seal Simoeis.
Dioskuuridel-kaksikuil
Õde on Helene,
Priamose juurest ta tooma peab
Kreekamaale ahhailaste jõul,
Möögad ja kilbid aitavad siin. 770

Epood
Pergamon, Früügia linn, sel
Ümber on kivist müürid,
Ares piirab, ihkab ta verd,
Kaeladelt lõigatud päid
Rebib välja, Trooja linn
Nüüd rüüstatud lõplikult.
Paneb neiud ohtralt nutma,
Priamose naise ka. 780

Zeusi tütar Helene aga
Tema nuttis ka palju,
Kui ta mehe jättis. Mullegi
Ja mu lastelastelegi,
Ärgu tulgu see lootus,
Mida rikkuses õitsvad
Naised Lüüdiast, Früügiast ka,
Kui kangast nad koovad,
Üksteisel' ütlevad kurvalt: 790
"Kes rebib mu juukseid, mu lokkisid ka
jõuga, mul nutval, kitkub ta, kui
lilleõit, kellel on kodumaa hukkunud,
Sinu süü, pikakaelase kes
luige laps. Kui õigegi on,
jutt, et sind ilmale tõi
Leda tiivulis-linnule kord,
Kui kuju Zeus siis moonutas ju,
Kirjas nii muusadel on,
Lood inimlastele mõeldud,
Kuid see võis ka teisiti olla." 800

Achilleus
Kus pealik on, kel' alluvad Ahhaia väed?
Kes teenritest nüüd teataks, et Peleúse poeg,
On siin ja teda ju uksele ootab Achilleús.
Meil võrdsus puudub laagris, siin, kus Eúripos:
Meil neid on, kes ei jõudnud naist veel võtta,
Ja kodu nad tühjaks jätsid lahkudes, ning siin
Nad kaldal istuvad, kuid teistel naised on

Ja lapsed. Hirmus armuhullus põhjuseks,
Mis jumalaist lähtund, tõigi siia Kreeka väed.
Misasja mul on siin, ma pean ka rääkima, 810
Las teised öelda jälle, mis neil tarvis on.
Peleúse maa ma jätsin, jäi ka Pharsalos,
Siin ootan, saadaks õrna tuult vaid Euripos,
Mul kaasas mürmidoonid, peale käivad nad
Ja ütlevad: "Miks jäime siia, Achilleús,

Kui kaua Trooja sõitu peame ootama?
Sa tee, mis tarvis, või siis koju sa vii me väed,
Atreide siin ei peagi jääma ootama."

Klytamestra
Nereuse tütre, jumala poeg, kui kuulsin ma
Su juttu, olles sees, nüüd välja ruttasin. 820

Achilleus
Oo, auväärt kombekus, siin näen ma naist,
Kes on ta küll, ta paistab nõnda väärikas?

Klytamestra
Ei mingit imet, et meid ei tunne, polnud ju
Me enne kohtund, kiidan küll su viisakust.

Achilleus
Kes oled ja miks sa Kreeka laagri saabusid,
Ning, olles naine, relvis meeste keskele?

Klytamestra
Ma Leda tütar, nimeks on Klytamestra mul,
Mu mees Agamemnon, kes on teie pealikuks.

Achilleus
Mis tarvis, hästi kokku võttes ütlesid,
Ei sobi mul siiski ajada juttu naistega. 830

Klytamestra
Jää siia, kus sa tormad, anna mulle kätt,
See olgu õnne algus naise võtmisel.

Achilleus
Misasja räägid? Anda sulle kätt? Aukartus mul
Agamemnoni ees, kui puutun, mis on keelatud.

Klytamestra
Ei mingit keeldu, saad ju naiseks endale
Mu lapse, sa Nereúse auväärt tütre poeg.

Achilleus

Mis pulmast räägid? Tummaks jään ma, naine, nüüd,
Vist eksiteel sa, mõtled välja võimatut.

Klytamestra

Eks kõik on veidi kartlikud, kui kohtavad
Nad uusi sõpru ja kui jutt on pulmadest.

840

Achilleus

Mul iial, naine, mõttes polnud tüdruki sul
Ju võtta naiseks, vaikisid Atreidid ka.

Klytamestra

Mis see siis on? Mu jutt on sulle uudis, mind
Ka üllatab, mis sulgi mulle öelda on.

Achilleus

Sa mõtle järgi. Kumbki meist peab mõtlema.
Me ilmselt saime petta, kui meil' räägiti.

Klytamestra

Mind tehti lolliks? Valmis seadsin pulmadeks,
Mis, paistab, toimuma ei pea. Mul piinlik on.

Achilleus

Vast keegi siin nii mind kui sindki narritas.
Ah, ära sa solvu, võta kõike kergesti.

850

Klytamestra

Head aega, sulle ausalt silma vaadata
Ei saa, mind narriks tehtud on ja petetud.

Achilleus

Ma enda pooltki sulle ütlen nii. Ja nüüd,
Kui majja läen, ma vaatan, kas su mees on seal.

Vanamees Vööras, hõikan sind, sa oota, vaariks sul ju Aiakos,
Sünni poolest jumala poeg, ja Leda tüdruki kutsun ka.

Achilleus

Kes mind hõikab ukse juurest? Hää! on üsna ehmunud.

Vanamees

Teener ma, ei kiitle miskit, muud ei andnud saatus ju.

Achilleus

Kelle juurest? Ma ei tea sind, siin Agamemnoni valdus on.

MEMNON + PLEISS

Vanamees
Naise teenriks, kes seal eemal, isa Tyndareos andis mind.

860

Achilleus
Seisan siin, sa ütle, mis sul tarvis, miks sa peatad mind?

Vanamees
Kas te üksi ukse juurde jäite, ainult teie kaks?

Achilleus
Meile üksi räägiksid, kui kuninga hoonest väljud sa.

Vanamees
Saatus, kannu hoolt ja täida soov mul – päästa neid!

Achilleus
Jutt sul kaldub ende poole, seal on mingi hirmgi sees.

Klytamestra
Võid ju käest mul kinni võtta, kui sa soovid rääkida.

Vanamees
Tead ju mind, ma ustav ikka sulle ja su lastele.

Klytamestra
Küll ma tean, sa teenriks olnud ammust aega meie pool.

Vanamees
Mind su kaasavaraks ju saigi Agamemnon, me käskija.

Klytamestra
Meie seltsis Argosesse tulid ja mulle kuulusid.

870

Vanamees
Oligi nii, ma hoian sind ju palju rohkem, kui su meest.

Klytamestra
Ütle välja meile nüüd sa, mis sa tahtsid rääkida.

Vanamees
Tütrel sul ta isa ju plaanib enda käega tappa siin.

Klytamestra
Mis?! Oh, ptüi, mis jutt sul, vanamees, sul vist mõistus peast on läind.

Vanamees
Mõõga võttes kõrri torkab vaesel neiul sellega.

Klytamestra

Oi mind vaest! Kas tõesti hulluks mees on läinud täiesti.

Vanamees

Mõistus peas, vaid sind ja tütar kohtleb ta kui meeletu.

Klytamestra

Miks? Mis põhjus on? Mis kättemaksuvaim tal kallal käis?

Vanamees

Ende sai, mis Kalchas andis, et me väed siit liiguksid.

Klytamestra

Kuhu? Ma vaene! Vaene tütar, isa kui mõtleb tappa ta.

880

Vanamees

Trooja poole, et Helene Menelaos siis kätte saaks.

Klytamestra

Kas nüüd Iphigeneia hukk Helene naasmist määrabki?

Vanamees

Kõike mõistsid, isalt ju nõuab tütre tapmist Artemis.

Klytamestra

Pulm siis ettekäandeks sai, et kodust ma siia sõidaksin.

Vanamees

Meelsalt tooksid tütre siia pruudiks Achilleusele.

Klytamestra

Oi, mu tütar, jõudsid siia, surm kus ootab sind ja mind.

Vanamees

Peate kumbki piina tundma, Agamemnon on jultunud.

Klytamestra

Hukkun tõesti, oi ma vaene, silmad pisaraid täis on mul.

Vanamees

Nutta, kui sa kaotad lapse, see on ränk ja raske ka.

Klytamestra

Kust sa, vana, ka teada said ja kellelt kuulsid kõigest sa?

890

Vanamees

Läksin kirja viima sulle, teist, mis hiljem saadeti.

Klytaimestra
Kas seal kästi tütar viia surma või seal keelati?

Vanamees
Õeldi, – mitte tuua last, su mees seal hästi mõtles ju.

Klytaimestra
Miks sa siis ei toonud kirja, miks ei andnud kätte mul?

Vanamees
Menelaos mult võttis käest, ta ongi kõige halva juur.

Klytaimestra
Nereiidi laps, Peleuse poeg, kas kuuled siin nüüd kõike sa?

Achilleus
Kuulsin, et sul piin on suur, ka endal hing mul raske on.

Klytaimestra
Tütre saadavad mul surma, pettes pulmaks kutsudes.

Achilleus
Selles süüdistan su meest, ja suuri etteheiteid teen.

Klytaimestra
Piinlikkust ei tunne, kui su jalge ette langen siin, 900
Surelik olles, kui sa sündind jumalast, mis mul uhkust veel?
Kelle eest veel rohkem püüda, kui mu armsa tütre eest?
Aita mind, oo jumala poeg, kui mul on hirmus õnnetus,
Aita teda, kes mõeldi sulle naiseks, kuigi asjatult.
Sulle tõin ta justkui pruudiks siia, kaunilt pärjatult,
Nüüd ma viin ta mõrvapaika, sulle ette heita võiks,
Kui sa tal' ei ruttaks appi, kuigi pulmad teid ei seo.
Siiski öeldud on, et vaese neiu jaoks sa armas mees.
Põski, kätt ma palves puutun, emagi juures vannutan,
Mind su nimi ju hukka saatis, katsi appi tulla nüüd. 910
Siin ei leia palvekohta-altarit, on vaid su põlv,
Sõpru siin mul ka ei leidu, mis Agamemnon on, sa tead,
Julm ja metsik. Näed, et tulnud siia ma ju naisena
Jultund laevameeste seltsi, kes on valmis hirmutööks,
Kasugi toovad siis, kui neil vaid tahtmist. Kui sa julgedki
Anda mulle käe, siis päästad meid, kui ei, me hukkume.

Koor
Nii karm on sünnitus ja tundetulva loob,
See kõigil ühtemoodi: laps ju vaeva toob.

Achilleus

Mul üllad mõtted hinge kõrgel kannavad,
Kuid oskan kurbust tunda, kui on õnnetus 920

Ja rõõmugi ma leian õnnes mõõdukalt,
Me maine hõim ju ikka mõtleb-kaalutleb,
Et elada õigelt, mõistust ikka järgida.

Kuid juhtub, et ei meeldi olla liiga tark
Või jälle kainelt mõelda tundub asjalik.

Mind austusväärsest harras mees ju kasvas –
Cheiron, kes lihtsaid kombeid mulle õpetas.

Atreididel', kui nad on headeks juhtideks,
Ma allun, kui nad halvad on, ei kuuletu.

Nii siin kui Troojas vabaks mu loomus ikka jääb, 930
Ja Arest austan võitluses ma mõõgaga.

Kes sulle kallid, vaene naine, kannatust
Need tõidki. Nii kui saab üks mees, kes veel on noor,
Ma sulle kaasa tunnen, püüan olla toeks,

Et isa ei saaks ju mõrtsukaks su tütrele,
kes mulle anti pruudiks. Pettusvärku ka,
mis seab su mees, ma küll ei mõtle langeda.

Mu nimi on seotud, kuigi mõök ei tõusnud mul,
Su tütre tapmiseks, sest süüdi on su mees,

Ei puhtaks jääda saa, mu maine määritud, 940
Kui neiu hukkuks pulma tõttu, mis ta tõi

Mu juurde, piinadeks, mis väljapääsmatud,
Kui vääritud ja õudselt võetud talt kõik au.

Ma jääksin argoslaste seas ju halvimaks,
Ei miskit väärt, Menelaos siis kange mees,
Ei põlvneks siis Peleúsest ma, vaid röövlisoost,
Kui võiks su mees mu nimega mõrva seostada.

Nereuse nimel ma vannun, vetevoogudes
Kes kasvas, Thetist kutsun, kes mind sünnitas:

Agamemnon, pealik, eal ei puutu tütart sul, 950
Ja vastu rüüd ei vii ta sõrmeotsagi.

Või saagu Sípylos linnaks, paikkond barbareil,
Kust siinsed pealikud just peaksid põlvnema,

Ja Phthiat keegi kuskil siis ei mainigi.

Kui ohvrit toob, siis urnis mõrkjat-kalki vett
Näeb preester Kalchas. Ended preestril ongi just
Vaid harva tõesed, rohkem valskust kuuleb sealt,
Võib minna täppi, võib ka mitte, ükstakõik.

Ei räägi ma, et pruuti saada, arvutult

On neide, kes mu sāngi jõuda ihkavad, 960
Agamemnon ülbe on ja lihtsalt ülbitseb:

Mult endalt küsima peaks, kui nime mul pruukis ta,

Et neiu siia tuua. Klytaimestra siis

Võis nõusse jääda, anda tütre pruudiks mul.

Siis ise ma võinuks anda ta ju Kreeka heaks,

Kui sellest sõltuks Trooja alla sõit. Ma küll
Ei keelduks aitamast, kui koos me võitleme.
Nüüd mind ei pea ju miskiks kõik need pealikud,
Ei loe neil üldse, kas mind hästi kohtlevad.
Mu mõök saab tööd ju enne, kui ma Troojasse
Ju jõuan, tappes ründan, nii et verd see täis,
Kui keegi püüab mult su tütart röövida.
Võid rahulik olla, ilmun justkui taevajõud
Ma sulle, kuigi mitte jumal, ma selleks saan.

Koor

Su, jutt Peleuse poeg, on väärt ju sind,
Ja lainte auväärt jumalat, ning ta poega ka.

Klytaimestra

Ah!

Kuis võiks sind kiita, nii et küll ei liialdaks,
Ja et ka napilt kiitust siin ei väljendaks?
Kui kiita tublit meest, ei salli tihti nad
Ju kiitjat, kui see liialt selles pingutab.
Mul piinlik on nii kurba juttu rääkida,
Mis piinab mind, ja sind mu vaev ei puutugi.
On siiski loomuses, kui mees on õiglane,
Ju teistel appi tulla, kasvõi eemaltki.

Sa tunne meile kaasa, kui me piinleme,
Ma algul arvasin, et sust mu väimees saab.
Jäi tühjaks lootus see, kuid sulle ilmselt on
Ju halvaks endeks ükskord naisevõtmisel,
Mu lapse surm, sa sellest ennast hoidma peaks.
Kuid jutt sul väärikas, nii algus kui ka lõpp,
Kui tahtmist sul vaid on, siis laps mul pääsebki.
Kas soovid, et ta palves põlvi embaks sul?
Ei kõlba küll see neiul, kuid kui sooviksid,
Ta tuleks ka väärikalt ja sünnis ilme näol.
Kui siia ta ei ilmuks, kas mind aitaksid?
Võiks jääda majja ta, sest austust hoiab aus.
Peab siirast kartust jõudu mööda järgima.

Achilleus

Mu palge ette tütart tooma sa ei pea,
Ei tea ta asjast, naine, meid vaid süüdistaks.
Kui väed on kõik siin kodust ju eemal, jõudegi,
Neil meeldib tühje jutte, laimu kuulata.
Teeb üks ju välja, kuulen ma su palveid siin
Või neid ei kuule üldse. Tähtis mulle on,
Et saaks teid päästa nendest õnnetustest ma.
Mis kuuled, meeles pea: mul pettus võõras on,
Kui petma peaksin, asjatult ka narrima,
Las surra ma, ja ellu jään, kui päästan ta.

Klytaimestra
Sul olgu õnne, aitad neid, kes õnnetud.

Achilleus
Sa kuula nüüd, et hästi laabuks siin meil kõik.

Klytaimestra
Miks ütled nii? Ma kuulan sind ju muidugi.

1010

Achilleus
Me veenma peame isa, et meelt ta muudaks nüüd.

Klytaimestra
Tal kehv on loomus, väe ees hirmu tunneb ta.

Achilleus
Üks põhjendus võib teisest võitu saada küll.

Klytaimestra
See väike lootus on. Sa ütle, mis ma teen.

Achilleus
Talt esmalt hardalt palu, et last ei tapaks ta.
Kui keeldub, siis mu poole pöördu uuesti.
Kui suudad veenda meest, siis ma ei pruugigi
Ju appi tulla, see su tütre päästabki,
Ja sõbrad mindki kõrgemalt siis hindavad,
Ning sõdurid etteheiteid ka ei tee, kui kõik
Saab tehtud mõistlikult ja mitte jõuga ju.
Kui laabub hästi see, siis sõpru rõõmustad
Ja ennast ka, ma võingi jääda kõrvale.

Klytaimestra
Sa räägid targalt. Teeme, nii kui ütled nüüd.
Kui siiski see ei juhtu, mis mul sooviks on,
Kus sind ma näeksin? Kust ma peaksin, õnnetu,
Sind leidma, et sa aitaks, annaks toeks mul käe.

Achilleus
Kus tarvis, valve on, ma valvan, ootan siin,
Et tulles, hirmu täis, ei nähtaks laagris sind,
Kus kreeka väed on, et su isa ei tunneks ka
Ju piinlikkust, sest Tyndareos, kes tähtis on
Meil Kreekas, halba kuulsust saada küll ei peaks.

1030

Klytaimestra
Jah, olgu nii. Su käsku täidan, teenin sind,
Kui jumalad on, siis sind kui õiglast meest ju peab
Ka saatma õnn. Kui mitte, milleks kõik see vaev?

Koor

Mis pulmalaul see:

Aulos kõlas Liibüa maalt,
Ja helises ka kitaaragi viis,
Ja roopill, vile teravam, kos-
tis juubeldus rõkkav.
Mägiselt Pélionilt kaunilokised
Pieriidid jumalate peole on teel,
Kullast sandaaliga jalg löi neil
Vastu maad seal,
Peleúse pulma nad läksid.
Hääl kaikus, Thetist kiitis
Laul neil ja Aiakiidi,
Kentauride mägedes kõlavhäälselt,
Metsas Pelionil.

1040

Trooja poiss, dardaniid, Zeusi
Sängi ta rõõmu ju toob,
Valas nektarit välja
Kuldkrateeri vormika seest –
Früügia Ganymédes.
Ja lumivalgele liivale jäi
Ka tantsima neidude ring,
Nereiide ju viiskümmend,
Tantsus austamas pulma.

1050

Antistroof

Neil kuuskedest toikad,
Pärjad rohtudest peas on,
Tiasos tuli, see ratsutav salk:
Kentaurid juba peole on teel,
Kus jumalad, Bakchose peekrid.
"Nii võimas," hõikasid neiud
Thessaliast,
Võimas kuulsus Nereúse tütrele on ees."
Phoibos, me preester, ja muusalt
Kuulnud juhtuvast,
Cheiron, ennustasid.
Ta saabub sinna,
Ja koos mürmidoonlaste väega,
Võitlusvalmis, kuulsa Priamose
Maa ta heidab tulle.
Tal on üll lausa kuldne rüü,
Kõik Hephaístose tehtud,
Relvad, turvis tal. Jumalalt-
Emalt kingiks ta sai need,
Thetiselt, kes elu andis tal' kord,
Et õnne see tooks. Jumalad

1060

1070

Nereiidile üllale
Pulmapeo tegid uhkema ja
Sai Peleús omal' naise.

Epoode

Su pähe pärja, mis kaunitel lokkidel, 1080
Panevad kreeklased, nagu hirv,
Seljal tähnid, kaljudelt
Laskub koopast alla mäelt, tal siis
Nii süütul verre mattub kurk.

Vilepilli ei kuulnud sa,
Ega karjuste laulu ka,
Ema sind kasvatas, ehtis neiuna,
Inahiidi pulmadeks.
Kuidas küll hardus, 1090
Kuidas voorusel jõudu on
Siin näole ju jääda.

Kui kõlvatus võimugi haarab,
Ja kõigist tagapool hoopiski voorus,
Ei sest hoolita üldse.
Ebaõigus on seadusest eespool,
Rahvas koos ju ei püüagi,
Karta taevaste keeldu.

Klytaimestra

Ma välja tulingi hoonest, ootan siin ju meest,
Ta kauaks läinud on, kui lahkus ruumidest.
Mu vaesel lapsel silmad vees, nii kurb on ta, 1100
Võib ohtralt kaebeid kuulda talt ja oigamist,
Kui kuulis surmast, mis ta isa on plaaninud.
Mul meenus, siia peaks ju varsti ilmuma
Agamemnon, kes on laste vastu tõstnud käe,
Ja julma teo eest küll ta peagi maksma peab.

Agamemnon

Oo Leda tütar, hea, et väljast leidsin sind,
Et saaksin eemal tütrest miskit rääkida,
Ei kõlba tal ju kuulda juttu pulmadest.

Klytaimestra

Ja mis see on, misasja mult sa ootad veel?

Agamemnon

Sa kutsu laps ka välja, isaga minna koos 1110
On tarvis, ohvrivett siin seati paigale,
Ja otra on, et puhta käega heita võiks
ju tulle, mullikaid, kes pulmaohvriks on
Artemisel', neil sõõrmeist õhkab musta verd.

Klytaimestra

Su jutt on meeldiv küll, kuid teod – ma küll ei tea,
Kuis öelda, et neid saaksin headeks kutsuda.

Mu tütar, siia välja tule, sa tead ju kõik,
Mis isal on teoksil, mantli sisse mässä sa
Orestes, väike vend, ja too ta välja ka.

/Iphigeneia tuleb välja/.

Ennäe, ta siin on, valmis sind ta kuulama,
Mis muusse puutub, räägin tema ja enda eest.

1120

Agamemnon

Miks nutt sul silmis, laps, ei paista rõõmu seal,
Miks silmi hoiad maas, neid varjad mantliga?

Klytaimestra

Oi jah!

Ei tea, kust algaks, jutt on mul ju tõesti kurb.

Kas ütlen kõike alguses või keskel, ikka on

See kõikjal kurb, ka siis, kui lõppu jõuan ma.

Agamemnon

Mis on? Mind kõik te ühtemoodi vaatate,
On silmis hirm ja näite lausa kohkunud.

Klytaimestra

Kui teada soovin, vasta mulle ausalt, mees.

Agamemnon

Ma vastan meelsalt, sa ei pea ju käskima.

1130

Klytaimestra

Kas hakkad tapma last, kes sündind sul ja mul?

Agamemnon

Mis?

Kui hirmsat asja räägid, mis sa kahtlustad.

Klytaimestra

Jää rahule.

Sa selle kohta vasta mulle kõigepealt.

Agamemnon

Kui küsid sa mõistlikult, on vastus mõistlik ka.

Klytaimestra

Ei küsigi muud, ja ära sa öeldes keeruta.

Agamemnon
Oo austusväärne saatus, daimon, mis mul on.

Klytaimestra
Ka mul ja tütreil siin, üks kolmel õnnetul.

Agamemnon
Mis tehti sulle?

Klytaimestra
Uurid seda sa tõesti mult?
Sul mõistus peas, kuid nüüd vist mõistus läinud on.

Agamemnon
Ma hukka saan! Mis varjasin, on reedetud. 1140

Klytaimestra
Ma tean ja kuulsin kõik, mis mulle teeksid sa.
Et vaikid, ongi asja tõenduseks ja see,
Et muudkui ohkad. Ära end vaeva rääkides.

Agamemnon
Siis vaikin. Muidu jultumust veel tooma pean
Ju pettes juurde, niigi suur on õnnetus.

Klytaimestra
Sa kuula nüüd, ma toon kõik päevavalgele,
Ei mingeid kaudseid kuulujutte võõrastelt.
Ning esmalt, heidan sulle ette kõigepealt:
Ma sind ei tahtnud, naiseks võtsid jõuga mu,
Kui Tantalos, mu mees, su tõttu surma sai, 1150
Mu lapse elusalt vastu maad sa viskasid,
Ta kiskusid mu rinnalt jõuga eemale.

Ja Zeusi kaksikud, mu vennad, kuulsaimad
Nad hobustel sõites, siis su vastu võitlesid.
Tyndáreos, eakas isa, su viimaks päästiski,
Kui palves anusid seal, ja nii mu voodi said.
Ma siiski leppisin. Sa peaksid nõustuma,
Et sind ja kodu, kui naine, hoidsin laitmatult,
Nii mõistlik armuasjades ja uhkemaks 1160
Su kodu ma muutsin, et sa tunneks saabudes
Ju rõõmu, lahkudes ka võiksid olla õnnelik.
Nii harva sellist naist võib leida endal' mees,
Kuid halba naist – küll leiab hoopis tihtigi.
Siis tütreid, neid on kolm, ju sulle sündisid,
Ja poeg, nüüd üht sa proovid siin mult rõõvida.
Kui keegi teada sooviks, miks ta tapma pead,
No ütle vastus? Või ma ütlen sulle nüüd?

Helenet ihkab Menelaos. Uhke komme küll
 Kui halva naise eest peab maksma meie laps.
 Me armsaim kaubaks saab ju vastikuima eest. 1170
 Ja veel, kui sõtta läinud, koju sa jätnud mind,
 Kui hiljem eemal viibid pikka aega sa,
 Mis tunne võib mul olla, mis sa arvad, ah,
 Kui toas ma kõiki tühje kohti vaataksin
 Ja tühjust neitsiruumides, ja istuksin
 Ma üksi nuttes, tüdarta ikka leinates.
 Mu laps, su isa, su toitja hukka saatis sind,
 Su tappis enda käega, võõras polnud see,
 Me kodu ta reetis, see ta tasu on kõige eest.
 Sul tarvis ainult väike põhjus leidagi, 1180
 Et võiksin ma ja lapsed, kelle hülgasid
 Sind vastu võtta nii kui vastu võtma peab.
 Mind, jumala eest, ei pea sa selleks sundima,
 Et kurja sulle teen, ja ära ka mulle tee.
 Olgu,
 Kui tütre ohvriks tood, mis palveid ütled siis?
 Mis head sa endal' soovid lapsetapjana?
 Kas naasmist vaevalist, sest läksid nurjatult?
 Kas peaksin sul ma tõesti palves tahtma head?
 Me peaks ju jumalaid nõnda lausa lollideks,
 Kui mõrvareile palves head me soovime. 1190
 Kas Argosesse naastes lapsi kallistad?
 On keelatud sul see. Kes lastest vaadata
 Sind julgeks, kui neist üht sa surma saata võiks?
 Kas sellest mõtlesid? Või ainult võim su jaoks
 On tähtis ja et saaks armeed vaid juhtida?
 Sul õigem olnuks öelda argoslastel' nii:
 "Ahhailased, kas Trooja sõita soovite?
 Te võtke liisku, kelle tütre tappa peab."
 Nii õige olla võiks, miks peaksid üksinda
 Sa Kreeka heaks ju tütre ohvriks pakkuma, 1200
 Võiks Menelaoski emale tappa Hermiõne,
 See retk on talle tähtis. Miks siis peaksin ma,
 Su ustav naine, ilma jääma lapsest siin.
 See teine, kes on süüdi, hoides tüdarta ju
 Seal Spartas, koju ta naastes õnne tunda võib.
 Nüüd vasta mulle, kas ma räägin õigesti,
 Kui hästi öeldud kõik, siis tappa last ei või,
 Kes sul ja mul on sündind, kui sa mõistlik mees.

Koor
 Sa nõustu, hoida lapsi – see on austusväärt,
 Agamemnon, ükski hing ei mõtleks teisiti. 1210

Iphigeneia

Oh isa, kui saaksin veenda nii kui Orpheus
Ja lauldes panna kaljud endal' järgnema,
Kui juttu kuuldes leebuks need, kes sooviksin,
Ma nii just teeks. Kuid nüüd ma muud ei mõistagi,
Kui ainult nutta, see vaid on mu võimuses.
Mu keha on justkui palveoks, mis embamas
Su põlvi palves, elu ju mulle andnud sa.
Ära hukka mind, nii noort, on armas vaadata
Mul valgust, miks sa sunnid mulla alla mind.
Ma esmalt isaks ju hüüdsin sind, sa tütreks mind, 1220
Ja esmasündinult su põlvel istusin,
Nii andsin hellust-rõõmu sul' ja vastu sain.
Sa ütlesid: "Kas näen ma sind, mu tütreke,
Kord teise majja mehele minnes rõõmsana,
Kas elad ja õitsed, nii kui mulle väarikas?
Ma enda poolt ju kostsin vastu, paitades
Su põske, nii kui praegu käega puutudes:
"Kui kord sa raugaeas, mis kõik ma sulle teeks?
Sind viiksin, isa, mu majja, hästi kannaks hoolt,
Ja maksaks nii su töö ja nähtud vaeva eest." 1230
Mul hästi meeles seisab ikka kõik see jutt,
Kuid sul on meelest läind, ja surma saadad mind.
Ma vannutan Pelopsi nimel, ja kuulgu ka
Atreus, su isa, ja ema, kes mind on sünnitand,
Ta jälle nüüdki sarnast vaeva kannatab.
Mis mul on asja sest, kui Paris Helénega
Peab pulma? Miks ta tuli ja hukku mulle tõi?
Sa vaata mulle otse silma, suudle mind,
Et enne surma mulle meelde jääksid nii,
Kui veenda ma ei suuda sind siin rääkides. 1240
Mu vend, sa väike veel, et sõpra aidata,
Kuid nutta võime koos, see isale palveks on,
Et õde ei surmaks ta. Eks siiski tunnetab
Ju üsna väike laps ka mingit õnnetust.
Sa vaata isa, tal silmis vaikne palve on.
Mul heida armu, austa ellu jättes mind.
Me kaks, su armsat, palves põske paitame,
Üks neiuks saand ja teine alles tilluke.
Ma ühte võiksin kokku võtta terve loo:
Kõik maised hinged päevalgust naudivad, 1250
Ja surnul jääb – ei miski, hull vaid ihkabki
Ju surra. Halbki elu on parem kui uhke surm.

Koor

Su pulm, su enda süü, Helene õnnetu,
Atreide, nende lapsi suurde ohtu viis.

Agamemnon

Ma mõistan, millal kaasa tunda, millal ei:
On lapsed mulle kallid, muidu hull ma ju.
Mu naine, hirmus on mul korda saata see,
Ja hirmus, kui ei tee – ma pean, see on kui sund.
Te näete, laevastik on siin nii arvukas,
Nii palju vaskseid relvi, Kreeka võitlejaid, 1260
Kes Trooja linna alla sõita nüüd ei saa,
Kui ohvriks sind ei tooda, Kalchas ütleb nii,
Ja Trooja kuulus kindlus jääb meil võtmata.
Helleeni väele langes mingi hullund kirk,
Et sõita kiirelt sinna, kus on võõras maa,
Ja panna piir helleeni naise röövile.
Mu tütre Argoses nad kindlalt surmavad,
Ja sind ja mind, oraaklist kui ei hooli ma.
Mu laps, ei, Ménelaós mind küll ei sundinud,
Ta soove mul ei olnud tarvis järgida 1270
Mind Hellas sunnib – talle, kasvõi tahtmata
Pean ohvriks tooma sind, me talle allume.
Me maa peab vabaks ju jääma, kui me võimuses,
Mu laps, on see, et mitte iial barbarid
Ei rööviks jõuga naisi meilt, kes kreeklased.

Klytaimestra

Oi, tütar, naised ka,
Oi, nutma ma pean, su surm valus on ,
Isa läks ja ta surmale määraski sind.

Iphigeneia

Oi mind! Ema hea, ema hea, on üks
Meil laul, mida saatuseks meil toob, 1280
Ei valgusekiirt,
Ei päikesehiilgust mul jäänud.
Oi-oi, oi-oi,
On Früügia hiied, Ida mäed täis lund,
Kus Priamos jättis väikese lapse kord,
Emast eemal, kaugele viidud,
Et surm saaks saatuseks talle seal, Paris, kes on Ida mäel, 1290
Ja Ida poeg nimeks saab tal, Trooja linnas saab.
Kui iial nii ei läinuks, et
Karja juurde karjus tõi
Aléxandri, ta kasvas
Seal, kus on allikas, helkivad veed,
Nümfide paik on,
Aas on lilledest kirju, haljas, roosidki puhkend,
Õites hüatsint jumalail noppida.
Sinna ju Pallas saabus kord, 1300
Kavalpea Kypriski,

Hera ja Hermes,
Kes Zeusi saadikuks,
Kirgede saatja Kypris, see tema uhkus,
Piigiga seal Pallas,
Hera, see abikaas Zeusil,
Uhke tal kuninglik säng.
Võistlus neil, jube riid, kes kaunim,
Surma mul tõi see.

Kas see toob ka kuulsust
Kreeka väele, naised, oi, 1310
Eelohvrit nõudis retkeks Artemis,
Ja kes mul vaesel elu ju andis,
Hea emake, hea emake,
Läks ja reetis, üksi jättis.
Mind vaesekest, nii julm, nii julm
Helene, õnnetust kes toob.

Ma hukkun, surma saadab mind
Mu jultund isa, kes mõrvab mind ju jultunult.
Kui vaskse vööriga laevu küll
Ei võtnuks Aulis vastu eal, 1320
Et enne Troojat ankru jääks,
Mis abistaks laevu retkel sel.

Euriposelt vastutuult
Ei peaks saatma Zeus, kes leevendab
Üht tuult, et mehed ju rõõmustaks
Purjed kui paisund.
Toob teistele vaeva, teistel on raske,
Üks saab liikuma, üks läheb teele,
Teine on paigal.

Vaevlema peab ju kes surelik, vaevlema peab ju, 1330
Üürike hing. Ja on saatus nii julm, mida
Võidakse leida siin.

Oi-oi, oi-oi,
Ja valu nii suurt, ja piinagi suurt
Tyndäreose tütar nüüd kreeklastel toob.

Koor
Mul tõesti kahju, et nii hirmus õnnetus
Sul juhtus, mis ei tohtind üldse juhtuda.

Iphigeneia

Ema, mu kallid, näen, et siia meestehulk on saabumas

Klytaimestra
Jah, mu laps, ka jumala poeg, ta tõttu siia sõitsidki.

Iphigeneia
Teenrid, tehke ukсед lahti, et ma ennast peita saaks. 1340

Klytamestra
Miks sa jooksed, tütar?

Iphigeneia

Piinlik Achilleúst mul vaadata.

Klytamestra
Miks siis nii?

Iphigeneia

Mul häbi ju teeb, et pulm sai nõnda armetu.

Klytamestra
Mingit uhkust tõesti tunda praegu juhtunust ei saa,
Jää nüüd siiski, malbus praegu liigne on, kui piinleme.

Achilleus
Vaene naine, Leda tütar,

Klytamestra

Siin sa küll ei eksigi.

Achilleus
Hirmus lärm Argiivi laagris.

Klytamestra

Miks see lärm on, ütle mul'?

Achilleus
Tütrest jutt on neil.

Klytamestra

Mis räägid, see on kurjakuulutav.

Achilleus
Et ta tapma peakski.

Klytamestra

Keegi vastu siis ei räägigi?

Achilleus
Sattusin ma isegi suurde ohtu

Klytamestra

Kuidas, ütle, mees?

Achilleus
Kive mu pihta heita tahtsid.

Klytaimestra

Tütart päästa püüdsid sa?

1350

Achilleus
Nii just ongi.

Klytaimestra

Kes küll sõandas külge sul seal puutada?

Achilleus
Kõik need kreeklased.

Klytaimestra

Kas mürmidoone polnud aitamas?

Achilleus
Neil just kõige suurem vaen on.

Klytaimestra

Nüüd, mu laps, me hukkume.

Achilleus
Õeldes, et ma pulma tõttu nõrgaks jäänd.

Klytaimestra

Mis vastasid?

Achilleus
Et ei peaks nad tapma, ta mu naiseks saab.

Klytaimestra

Nii õige on.

Achilleus
Isa ta andis pruudiks mulle.

Klytaimestra

Kutsus siia Argosest.

Achilleus
Karjudes nad seal mind võitsid.

Klytaimestra

Mass on hirmus ohtlik küll.

Achilleus
Sind ma siiski aitan ikka.

Klytaimestra

Üksi võitled hulgaga?

Achilleus

Näed, mu relvad toovad siia nad.

Klytaimestra

Sind saatku õnn!

Achilleus

Küll ta mind ju saadab.

1360

Klytaimestra

Kas mu last siis nüüd ei tapeta?

Achilleus

Ei, ma seisan vastu.

Klytaimestra

Keegi tütre kinni võtta võib?

Achilleus

Paljud, juht on neil Odysseus.

Klytaimestra

Kas see Sísyphose soost?

Achilleus

See just ongi.

Klytaimestra

Pakkus ise ta end või väesalk käskis tal?

Achilleus

Kästi, nõustus ka.

Klytaimestra

Halb otsus, saada julmaks mõrvariks.

Achilleus

Pean ta kindlalt kinni.

Klytaimestra

Vastu tahtmist röövib tütre ta?

Achilleus

Haarab valgeist juusteist kinni.

Klytaimestra

Mis ma ette võtma pean?

Achilleus
Hoia tütrest kinni.

Klytaimestra

Kas ta pääseb nii ka surmasuust?

Achilleus
Eks peab kõik nii tehtud saama.

Iphigeneia

Ema, ja teie, kuulake,

Mis mul öelda. Näen su viha, sa süüdi mõistad asjatult
Meest: kui puudub väljapääs, on raske hoida kindlat meelt. 1370

Võõrast meest küll kiitma pean, et püüab meid ta aidata.

Siiski vaata, silmas pea, et süüdi sind ei mõistaks väed.

Me ei võida sellest miskit, talle toob see õnnetust.

Kuula, ema, mis järgi mõeldes leidsin, mis mu otsus on.

Mind on surma mõistetud, kuid endal mul on kindel soov

Uhkelt võtta vastu see, ma loobun kõigest vääritust.

Ema, sa vaata, mis ma mõtlen, ma ju räägin mõistlikult.

Terve Hellas, kõik ta rahvas nüüd mu poole vaatab ju,

Minust just sõltub laevaretk ja Trooja linna vallutus.

Et ka hiljem naiste vastu miskit barbarid ei teeks, 1380

Naisi uhkelt Kreekamaalt ei saa neil lasta röövida,

Kätte makstud neile siis Helene eest, kes röövitud

Parise poolt, ma surses päästan kõik ja kuulsus kasvab mul,

Kreekamaa ma vabaks ju teinud, mind siis saadab õnnistus.

Ma ei pruugi üldse liialt püüda, et mul hing on sees,

Terve Kreeka, mitte enda jaoks sa töid mind ilmale.

Siin on hulka võitlejaid ja meestel kilbid õlgadel,

Hulkadel on aerud käes, sest isamaad on ju solvatud,

Julgelt teevad kõik, et vaenlast saata surma Kreeka eest.

Kas mu hing siis tõesti saabki ainsaks tõkkeks sellele? 1390

Kas see ikka õige on? Ja mis me neile vastame?

Teine külg on asjal veel. Ei pea ta üksi võitlema

Kõigi kreeka meeste vastu naise pärast ja hukkuma.

Ainus mees on ellu jäädes rohkem väärt kui miljon naist.

Kui nüüd Artemis on tahtnud keha mul ohvriks endale,

Kas ma jumala vastu hakkam, olles ainult maisest soost?

Nii ei saa see olla. Keha ma Kreeka heaks nüüd annan siin.

Tooge ohvriks, hukka saatke Trooja, mälestus nii must jääb

Kauaks-kauaks, see mu laps on, see mu pulm ja au mul ka.

Barbar Kreeka käske kuulab, mitte Kreeka barbareid,

Ema, eks need ju orjahinged, meie vabana sündinud. 1400

Koor

Sa, neiu, üllalt räägid, õilis hing on sul,

On saatus ja ka jumal, kes justkui haiged on.

Achilleus

Agamemnoni laps, nii õnnelik ma olla võiks,
Kui juhtuks nii, et jumal mul annaks naiseks sind.
Su tõttu Kreekat kiidan, Kreeka eest sind ka.
Su jutt on kaunis, isamaa väärtust hindad sa.
Sa loobud võimsa jumala vastu võitlemast
Ja mõtled, mis on tarvis, mis on sunnitud.
Veel rohkem tunnen soovi võtta naiseks sind,
Kui näen su loomust, oled ju üllalt väärikas.
Sa vaata, päästa soovin sind ja aidata,
Eks kojugi viia, kuulgu Thetis, piinlen siis,
Kui sind ei päästa, minnes kreeka väega koos
Ju sõtta. Mõtle, surm on hirmus kannatus.

1410

Iphigeneia

Ma räägin nii, ei püüa säästa üht või teist.
Kui tündariidi keha toob taplust meestele
Ja hukku – aitab sellest, võõras, sa ei pea
Mu tõttu surma saama, tapma teisigi,
Las päästan Kreeka, kui see on mu võimuses.

1420

Achilleus

Oo uhke vaim, ei suuda rohkem öeldagi
Ma miskit, kui sa arvad nii. Su mõtteviis
On üllas. Kes võiks öelda, mis siis õige on?
Kuid siiski, kui sa hiljem meelt ju muutma peaks,
Sa meeles pea, mis siin ma sulle ütlesin,
Ma seisan seal, kus altar, relvad on mul käes,
Et mitte lasta surra sul, vaid sekkuda.
Sa võid ju tahta kuulda võtta siis mu nõu,
Kui kaela juures näedki mõõka rippumas.
Ei lase ma siiski tappa sind, sa meeletu,
Nüüd relvis meeste seltsis templi juurde läen
Ja ootan pingsalt, kui sa sinna jõuad ka.

1430

Iphigeneia

Emä, miks vaikid, miks su silmad märjad on?

Klytaimestra

Mul põhjust küll, miks hing mul vaevleb piinades.

Iphigeneia

Ah loobu etteheitest, mul üks palve on.

Klytaimestra

No räägi, laps, kuis võiks ma mitte nõustuda.

Iphigeneia
Sa juukselokki peast ei pruugiks lõigata,
Ja musti leinariided ümber võtta ka.

Klytaimestra
Mis jutt see on, mu laps? Kui ma ju kaotan sind?

1440

Iphigeneia
Ei kaota, pääsen ju, mu tõttu kuulsaks saad.

Klytaimestra
Mis sa küll räägid? Et ei peaks sind leinama?

Iphigeneia
Ei peaks, sest hauda mulle ju ei tehtagi.

Klytaimestra
No kuidas? Surm eks ongi hauaks kutsutud.

Iphigeneia
On jumala altar Zeusi tütrele hauaks mul.

Klytaimestra
Ma kuulan sind, mu laps, see hästi öeldud on.

Iphigeneia
Kui Kreeka õnnetooja, kes on teinud head.

Klytaimestra
Kuid mis ma pean su õestele küll ütleva?

Iphigeneia
Ei pruugi neilgi kanda musti riideid ka.

Klytaimestra
Kas saadad mingi armsa teate neilegi?

1450

Iphigeneia
Nad jäägu terveks. Mees las saab Orestesest.

Klytaimestra
Näed viimast korda venda, teda sa kallista.

Iphigeneia
Oi armas, aitasid sa nii, kuis suutsid mind.

Klytaimestra
Mis meeldiks sulle, et ma teeksin Argoses?

Iphigeneia
Su meest, mu isa sa küll ei peakski vihkama.

Klytaimestra
Mis sulle teeb, ta jaoks on hirmus katsumus.

Iphigeneia
Ta vastu tahtmist hukkab mind ju Kreeka eest.

Klytaimestra
Kuid pettis alatult, üks Atreid ei toimi nii.

Iphigeneia
Kes viib mind, enne kui mind juustest kistakse?

Klytaimestra
Ma sinna saadan sind.

1460

Iphigeneia
Ei, halb su mõte on.

Klytaimestra
Su rüüd ma hoian seal.

Iphigeneia
Sa ema, mind kuula nüüd,
On palju õigem mulle ja ka sulle nii:
Isa saatjaskonnast keegi viigu mind,
Kus Artemise aas on, kus mind ootab surm.

Klytaimestra
Mu laps, sa lahkud ...

Iphigeneia
Ja ei naase iialgi.

Klytaimestra
Ja jättes emagi?

Iphigeneia
Näed, et mitte teenitult.

Klytaimestra
Pea kinni, oota veel.

Iphigeneia
Ei pea ma nutma nüüd.
Te, neiud, laulge kaasa kurba hümniga
Mu kurvast saatusest ja Zeusi tütrestki
Artemisest, see õnne toogu kreeklastele'.

1470

Nüüd võtku keegi korv ja leegid süttigu,
Et otra puistataks, et ohver puhtaks saaks.
Mu isa ju hoidku õige käega altarist:
Et Kreeka jaoks mu ohver võidutoojaks saaks.

Viige te mind Ilioni
Ja Trooja linna võitjana,
Pähe te andke mul pärjad ja toogegi
Lilledest pärgi mu juustele,
Ohvrivett ka tooge.
Ja tantsus templi ümber, 1480

Artemise altari,
Võimsat taevast Artemist,
Õnnetoovat, nii on tarvis, austades
Verd ja ohvrit annan tal,
Ennustust ma täidan.
Oo auline, auline ema, ei või
Pisaraid valada endagi poolt sinu eest,
See püha ohver kõigi jaoks. 1490
Oo, te neiuksed,
Laulus kiitke Artemist,
Vastaskaldal Chalkisest,
Laevad ja relvad on seismagi jäänd,
Seal mu pärast just Aulise
Kitsas suudmes nad ankrus.
I-oo, maa, oo ema sa, Pelasgia,
Mükeena, sa mu sünnipaik seal.

Koor
Perseuse linna hüüad sa, 1500
Mis on kükloobi kätetöö?

Iphigeneia
Mind toitsid auks sa Kreekale
Ja surma ma ei kardagi.

Koor
Sust kuulsus eal ei lahku ju.

Iphigeneia
I-oo, I-oo,
Valgustkandev päev on see,
Ja Zeusi hiilgus, teinegi, teinegi aeg
Ju ootab mind, saatus ka teine.
Armas valgus, terveks jää.

Koor

I-oo, I-oo

Te Trooja võitjat näete,

Saab ta võitjaks Früügias,

Ta astub, pärga peas ta kannab siin,

Varsti see on ohvriveest ju märgki,

Ta võimsa jumala altaril

Veriseid tilku tilgutab,

Ta surma saab, ta keha ja kaunis kaelgi tal

noa ohvriks, nõrguvad pritsmed,

ju ootab siin isa, ta hoiab ohrivett,

ja väed siin ahhailastel

Trooja sõita ihkavad.

1510

1520

Kuid ka Zeusi tütart me

Artemist siin kutsume,

sa taeva käskija, et tulgu saatus hea,

oo auline, auline, surelik sulle ohvri toob

ja rõõmu, saada kaugele

Früügia maale Kreeka väed,

Sinna, kus petliku Trooja paik.

Agamemnonile, kreeka

Väele sa anna ju vääriskaim võit,

Ja võidupärg ta peas

Andku tal ikka kestvat kuulsust.

1530

Saadik

Tyndareose tütar, Klytaimestra, ma ruttasin

Su juurde välja majast, et kuuleks uudist sa.

Klytaimestra

Su häält ma kuulsin, jõudsin siia kiiruga,

Mul vaesel hirm on hinges, vappun õudusest,

kui teate mulle tood, et uuski õnnetus

on jälle juhtund.

Saadik

Räägin tütrest sulle nüüd,

Pea kummalist ja veidrat asja teatama.

Klytaimestra

Sa räägi hästi ruttu, mis sa viivitad!

Saadik

Sa kuulda saad, mu armas emand, ju kõigest nüüd.

Ma räägin algusest, et ekslik mõttekäik

Ei viiks mu juttu viltu, keel ei väärataks.

Kui Zeusi tütre hiide lõpuks jõudsime,

1540

Artemisel seal aas, mis kauneid lilli täis,
 Just sinna kõik Ahhaia väedki koondusid,
 Su tütart viidi seal, ja argoslaste jõuk
 Ju kiirelt kokku jooksis, kui siis märkas juht
 Agamemnon neiu hiide jõudmas tapmiseks
 Ta oigas, ära ta pööras pea ja silmadest
 Tal pisaraid voolas, neid ta varjas mantliga. 1550
 Kui seisis neiu vanema kõrval, talle nii
 Siis ütles: "Isa, sa näed, ma siin sind aitamas,
 Ja isamaa eest ning terve Kreekamaagi eest
 Ma valmis andma elu ja ohvriks tooma end
 Ju jumala altari, mind sinna viidagu,
 Kui nõnda on oraakel ikka käskinud.
 Mu poolt teid saatku õnn ja saagu võidupärg
 Teil kingiks, kodutee teilgi hästi laabugu.
 Mind argoslastest keegi ärgu puutugu,
 Siin julgelt kaela valmis sean ma vaikides." 1560
 Ta ütles nii, ja kuuldes kõiki hämmastas
 Ju neiu uhkus, üllus ja ta vouruski.
 Talhýbios keskel seistes, nii kui kombeks on,
 Siis käskis meestel hardust tundes olla vait.
 Kalchas, see preester sättis kullast korvi siis
 Ka terava mõõga, mille käega tõmmanud
 Ta mõõgatupest välja, pärgas neiu pea.
 Peleúse poeg siis jooksis ümber altari,
 Ta võttis ohvrivee ja korvi mõõgaga
 Ja hüüdis: "Zeusi tütar, loomatapja sa, 1570
 Kes öösel keerleb taevas helges valguses,
 Sa ohvri saadki, mille sulle anname,
 Agamemnon, meie juht, siin kreeka väega koos:
 Nii kauni neiu kaelast saad sa süütut verd,
 Sa anna soodsat sõitu meie laevadel',
 Et võiks me mõõgad võita Trooja müüridel."
 Atreidid väega seismas siin, neil pilk on maas,
 On preester mõõga võtnud, seal ta palvetab,
 Ning vaatab kurgu poole, kus ta mõõga lööb.
 Mul hinge valdas piin, mis tõesti suur, 1580
 Ma seisin tardunult, siis asja kummalist
 Ma näen, kui löögi häält ju selgelt kuulsid kõik,
 Kuid neiu maale langemas ei nähtudki.
 Siis preester karjus, kaikus meestelt vastu hõik,
 Ja mingit jumalat äkki seal nad märkasid,
 Üht ilmutust – kui näed, on raske uskuda,
 Seal paigas nähti hirve maa peal visklemas,
 Nii suurt ja uhket, kõik ju võisid vaadata,
 Tast verd seal pritsis kõrgel jumala altari.
 Siis Kalchas hõikas, oi kui suure rõõmuga: 1590
 "Ahhaia väed ja kõik te selle käskijad,

Kas näete ohvrit, kelle jumal on heitnudki
Just siia, kus on altar, hirve kõrgelt mäelt?
Tal meeldib rohkem ohver see kui neiu noor,
Kui seal on õilsat verd, saab altar määritud.
Ta rõõmsalt võttis ohvri vastu, teilegi
Ta saadab soodsat tuult, et ründaks Troojat te.
Nüüd julgelt teele, kes te merd ju sõidate,
Ja minge, kus on laevad. Täna ju lahkuma
Me peame Aulisest, siit rannast, orgudest 1600
Aigeüse lained viivad eemal' meid. Kui siis
Hephaistos ohvri tuhkjaks muudab leekides,
On palve veel, et kojugi hästi saaksid väed.
Agamemnon saatis mind, et sulle teataksin,
Ja räägiks, millist saatust jumalad määravad:
Et tal on jäädav au ja kuulsus Kreekamaal.
Ma ütlen sulle veel, sest juures viibisin,
Su laps on jumala juurde tõesti lennanud,
Ei pea sa kurbust tundma, meest ka vihkama,
Mis jumalad teevad, me ei tea ju oodata, 1610
Kes armsad neile, pääsevad. See päev ju on
Su tütre surma näind ja elluärkamist.

Koor
Kui rõõmsat teadet kuulsin siin ma saadikult,
On ellu jäänd su laps, on jumala juures ta.

Klytaimestra
Mu laps, mis jumal sind võttis, kaasa viis?
Mismoodi kutsun sind? Kas tean?
Kas järsku on väljamõeldis see jutt,
Et leinast ja kurbusest lahti ma saaks?

Koor
Näe, juht Agamemnon ju saabubki,
Et ise sul' kõigest rääkida võiks. 1620

Agamemnon
Naine, tütrest ju rõõmu tunda nüüd võib,
Tema kaaslasteks praegu jumalad on.
Sina ent peaksid võtma selle võsukse väikese,
Ja koju nüüd naasma, laevad sõitma hakkavad.
Jää terveks! Kaua must teateid sa küll ei saa
Sealt Trooja poolt. Ja mingi sul hästi kõik.

Koor
Rõõmsalt, Atreid, mine Troojasse sa,
Rõõmsalt naase jälle,
Toonud mul' Troojast uhkeima saagi.

Teater NO66, Sakala 3, Tallinn
www.no99.ee

